Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

4-5

NR. 6-7 SERIE NOUĂ (159-160) • ANUL XVII • Iunie - Iulie 2014

apare din anul 1996

Publicație editată cu sprijinul Primăriei orașului Bolintin Vale, județul Giurgiu

www.revistasud.ro

Festivalul Bolintineanu, octombrie 2003

Editorial

Restituiri

Vasile GRIGORESCU

Frumoasa limbă românească permite termenului *restituiri* mai multe înțelesuri. Pe lângă două dintre acestea vom încerca să brodăm editorialul de față: aniversări – retrocedări. Pentru primul, pornim de la faptul că suntem invitați în aceste zile, ale anului 2014, să celebrăm personalități sau întâmplări pe care analiza unora ni-i recomandă. Dacă urmărim această cifră, patru, observăm că ne conduce către o mulțime de evenimente, de importanță variată, care au influențat mersul omenirii, al oamenilor, al românilor.

Dintr-un punct de vedere personal, mi-ar plăcea să amintesc anii 1054 și 1204. Ar fi meritat poate să se vorbească mai mult despre ei, dacă încă considerăm recursul la memorie ca un act de supraviețuire identitară. Să ne amintim: 1054 iunie 16 – *Marea Schismă* (patriarhul Mihail I Kerularios și papa Leon al IX-lea se excomunică reciproc); 1204 aprilie 13 – a patra cruciadă cucerește Constantinopolul și se întemeiază Imperiul latin (catolic) de Răsărit. Amândouă evenimentele, mai cu seamă deciziile determinate și reacțiile declanșate de ele, sunt transcendentale pentru ceea ce reprezentăm noi astăzi, ca europeni, români și creștini.

Tot așa, comparativ, pentru România considerăm mult mai plin de însemnătate anul 1864, de la care se împlinesc 150, decât 1714. Cunoaștem, prea bine, semnificația acestor date. Mai puțin se cunosc întâmplările care au dus la deznodământul tragic din ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului, 15 august 1714.

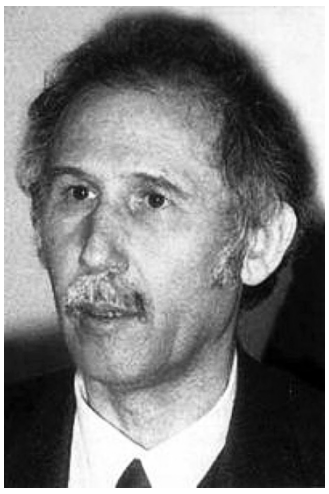
Pe 3 aprilie (23 martie, stil vechi) sosea la București un trimis al Porții însoțit de vreo 30 de turci. Primit cu cinste de Constantin Brâncoveanu, înconjurat de dregătorii Divanului, capugiul scoate și citește hatișeriful cu învinuirile ce i se aduceau domnului român: „Deoarece noi am descoperit că tu, Constantin Brâncoveanu, ești nedemn și necredincios, că ai adus pe ruși la Brăila și că le-ai dat provizii, că ai pus în țară biruri noi și că prin aceasta ai sărăcit-o, că nici nu te-ai mulțumit cu reședința pe care ți-o hotărâsem, ci că ți-ai făcut după voința ta o alta, în care ședeai mai adesea, de aceea, pentru aceste lipsuri și pentru multe altele, te scoatem din domnie și îți poruncim să vii aici la noi cu întreaga ta casă și familie” (*Călători străini*, VIII, p. 400-402). Vă întrebați poate cum s-a descurcat turcul să pună în aplicare mandatul, așa singur cum se afla în mijlocul țării și al oștenilor români ? Cu arestarea și paza domnului au fost însărcinați chiar boierii prezenți și soldații Brâncoveanului, care s-au supus fără crâcnire ordinului sultanal. Prin urmare, bine ar fi să înțelegem că gestul sultanului a avut acoperământ juridic și că pedepsea un funcționar al Porții care nu-și făcuse bine treaba, sărăcindu-i provincia. De asemenea, că în spatele lichidării Brâncovenilor stăteau interesele unor semeni ai noștri, români, de bună seamă. Cazurile Antonescu, Ceaușescu, deși par, nu sunt cu mult diferite. Sunt gesturi care descriu o nație și trebuie să ni le asumăm.

Deși din alt plan, o sentință judecătorească răvășește comunitatea culturală românească: decizia de restituire a clădirii care adăpostește Muzeul Literaturii Române. Este dincolo de orice discuție însemnătatea, utilitatea și rolul jucat de această instituție pentru literele române. Altfel, ar trebui interpretat ca un gest de normalitate: un bun se întoarce la proprietarul legal. Am urmărit opiniile exprimate de Ion Cristoiu, Nicolae Manolescu sau Rareș Bogdan. Am citit, deși nu-mi lasă amintiri deloc plăcute, apelul patetic al doamnei Dora Mezdrea în *Scrisoare deschisă către domnul Mihai Sturdza* (*Dilema*, 12-18 iunie 2014, p. 2). Desigur, ar fi bine și frumos ca domnul Sturdza să ne cedeze „nouă”, celor care nu i-am respectat dreptul de proprietate atâta amar de ani, clădirea cu pricina. Se pune întrebarea, în situația, ipotetică, că va dona edificiul Statului (Primăriei, Culturii instituționalizate...) dacă vom fi capabili și doritori să-i respectăm donația, pentru că până acum, în atâtea și atâtea sute și mii de situații, nu am făcut-o. Exemple avem de la *Așezămintele brâncovenești* până la neînsemnata familie Poenărescu, despre care vom vorbi în paginile acestei reviste. Mai este oare nevoie să amintim că actul Secularizării a avut drept pretext juridic tocmai nerespectarea actelor de danie ? De ce să credem că acum se va întâmpla altfel ?

Pentru intrarea într-o normalizare necesară a relației donator-beneficiar, recunoașterea instituției donației drept sacră și inviolabilă în veacul vecilor, reprezintă pasul obligatoriu. Ca și asumarea sinceră a vinovățiilor și așezarea fățărniciei în categoria păcatelor capitale.

Norii

de Marin Sorescu

Mă uit în sus,
La norii care fug înapoia mea,
Totdeauna înapoi.

Mai întâi
Copacii din ei se prăbușesc spre mine,
Orașele se năruie spre mine,
Fluviile fac peste mine cascade,
Cade de sus recolta,
Bătând ritmic în toba burții.

Mă uit în sus,
Fix în sus,
Ca din fundul unei prăpăstii
La norii albi
printre care se văd stelele grase
Ca în supă.

Curge lumea deasupra mea;
Așa privind în sus
Am străbătut cea mai mare parte
Din ea.

Oameni de lângă noi

Generalul EREMIA GRIGORESCU

legături familiale bolintinene

pag. 8

Am citit despre...

Scrieri enigmatice și (sau) codificate

Florentin POPESCU

Am crezut întotdeauna (și continui s-o fac și azi !) că una dintre cele mai mari atracții pentru oricare cititor de literatură (și nu numai de literatură) o constituie scrierile sau cărțile vechi. Mai exact spus cele care au dat și dau încă de gândit omenirii, în speță cercetătorilor din toată lumea.

Desigur, spunând și afirmând asta, gândul mă duce numaidecât la multele controverse legate de diferite variante ale *Bibliei*, cartea sacră a noastră. S-au făcut/se fac comparații, se emit idei, se propun soluții pentru mai buna cunoaștere a celor relatate în această carte a cărților.

Și nu numai de către cei îndrituiți s-o analizeze sub toate aspectele, ci și de către cei dornici să meargă la adevărul absolut al respectivei scrieri.

(continuare în pag. 2)

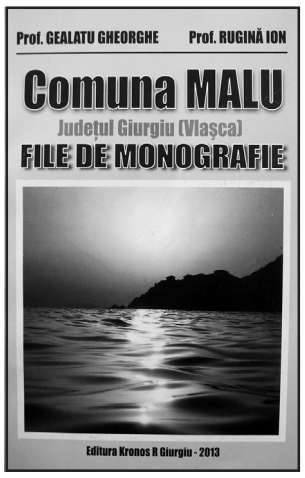
Ion C. Ștefan
Cărți, Cărți... pag. 9, 10

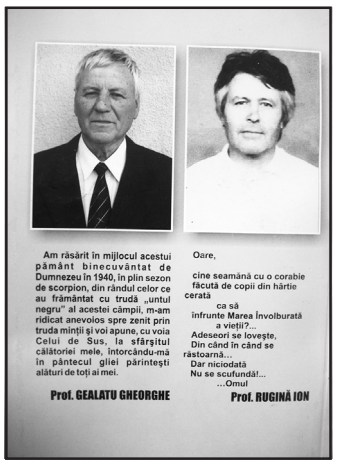
Vasile Grigorescu
Un monument puțin cunoscut al poetului Bolintineanu pag. 12

Constanța Crudu
Jules Verne **- relații epistolare franco-române** pag. 11

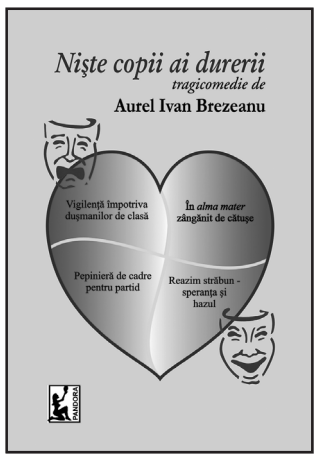
Nicolae Scurtu
Petre Dulfu și contemporanii săi pag. 13

Biblioteca SUD-ului

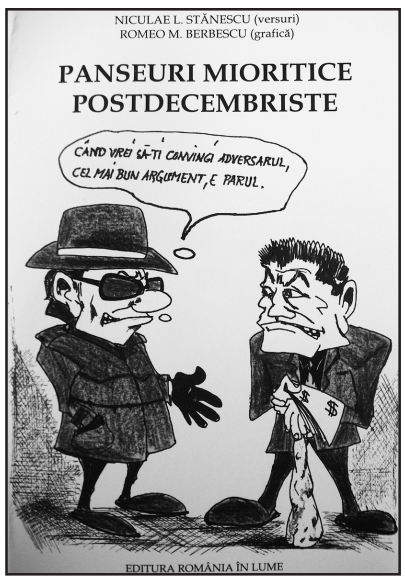

Prof. Gealatu GHEORGHE, prof. Ion RUGINĂ, ***Comuna Malu. File de monografie***, Editura Kronos, Giurgiu, 2013.

Aurel Ivan BREZEANU, ***Nişte copii ai durerii***, Editura Pandora, București, 2014, 96 de pagini. *A încerca să așterni pe hârtie amintiri de demult, sub forma unei piese de teatru, condimentate cu un strop de fantezie, mi s-a părut o treabă provocatoare, nu numai pentru autor, dar și pentru cititor. Mi-am dorit să prezint, cât mai convingător, realități specifice deceniilor al cincilea și al șaselea din secolul trecut. Sunt realități trăite de o bună parte a tineretului acelor vremuri.*

Niculae N. STĂNESCU, Romeo M. BERBESCU, ***Panseuri mioritice postdecembriste***, Editura România în lume, București, 2014, 330 de pagini. *Noul volum, „Panseuri mioritice postdecembriste", face o selecție a principalelor momente care au marcat evoluția spre statutul de „colonie" a României, și aduce în fața cititorului noi elemente ce caracterizează comportamentul și politica coaliției USL aflată la guvernare, care nu se deosebește prea mult de precedentele.* (Gheorghe Dragomir)

Scrieri enigmatice (sau) codificate

(urmare din pagina 1)

Prin urmare *Biblia* este departe de a-și fi destăinuit toate enigmele, de a ne oferi întregul film al evenimentelor, fără hiatusuri, fără spații care să lase loc multor întrebări și nedumeriri privind diferite (și multe) firide ale firului narativ atât de strâns legat de episoade și întâmplări Ideea de acum câteva decenii mi s-a părut (și mie, ca și altora) foarte interesantă, dar ce ne facem cu informațiile ce privesc noile (și nu puține !) descoperiri și realizări din intervalul care s-a scurs de atunci și până azi ?

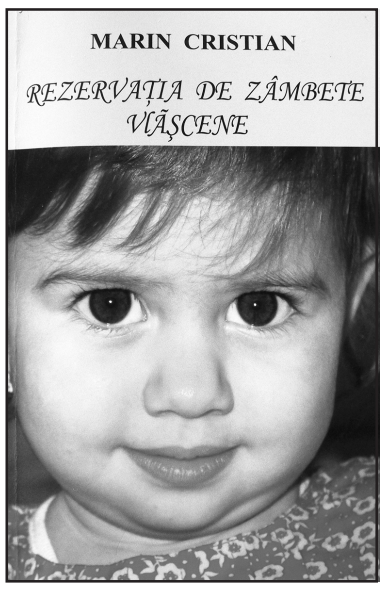
Apoi, în chip, cred, direct, gândul m-a purtat și către altceva. Noi am vrut, vrem să ne înfățișăm necunoscuților, posibililor colaboratori sau concetățeni din alte lumi sub latura bună și frumoasă a lucrurilor, sub chipul luminos al unei civilizații care iubește pacea și buna convietuire cu alții, dar cum rămâne cu partea mai puțin luminoasă a vieții noastre de acum ? Cum rămâne cu neînțelegerile, conflictele de idei și uneori chiar armate dintre unele țări ? Cum rămâne cu ambițiile (teritorial și nu numai) ale unor popoare, ori mai exact spus ale conducătorilor lor ? Cum rămâne, cu dorința de dominare a lumii de către unii ? Sau cum rămâne cu încălzirea globală, cu exploatarea resurselor naturale, cu câștigarea piețelor de desfacere și cu multe, foarte multe altele ?

Cu mintea mea de necunoscător în materie, știu, totuși, că un container precum cel amintit mai devreme va pluti la infinit în spațiile interstelare și n-ar fi exclus ca într-o zi cine știe ce exploratori de pe alte planete să-l descopere, să-l deschidă, să-l studieze și să tragă anumite concluzii.

Fără latura umbrită, ce cu marile probleme de azi ale omenirii, o atare „oglindă" a civilizației pământenilor este/va fi incompletă, parțială, oferind o imagine edulcorată, ca să nu spun falsă, a faptelor și evenimentelor.

„Devorator" de audio-vizual și de presă scrisă, cum mă știu de când am descifrat tainele alfabetului, citesc zilnic și nu de puține ori mă îngrozesc când văd cât de multe probleme mai sunt de rezolvat pe Pământ. Și câte surprize, plăcute ori, dimpotrivă, neplăcute ne mai poate rezerva viitorul ? Un viitor pe care nici cei mai grozavi prezicători nu ni-l pot dezvălui în toate articulațiile și necunoscutele lui.

Marin CRISTIAN, ***Rezervația de zâmbete vlășcene***. *Domnului Bărbuță Constantin, profesor de istorie, jurist gazetar, care m-a ajutat să public primele epigrame în revista* ***Sud****, din Bolintin Vale: Atât de mult mi l-am dorit coleg / Încât pe altul nu vreau să aleg, / Sunt gata să renunț și la destin / Și să public numai la Bolintin.*

BOLINTIN - Istorie în imagini

"Cafeaua de duminică" de la familia Dan

Echipa de Fotbal Bolintin Vale- anii 1950 - stânga Costel Dumitrescu

Echipa de Oină - Bolintin Vale -15 augusst 1931 (Câștigat Cupa Oina Bolintin) - stânga sus aviator Sile Tănăsescu

Haina care mă îmbracă cel mai bine e haina de cititor, afirmă jurnalistul și scriitorul **Ion Cristoiu**

Gabriel Stegărescu – *Domnule Cristoiu, întâlnirea noastră a avut loc la Biblioteca Academiei Române, ale cărei fonduri, am aflat, dumneavoastră le utilizați din plin. În această ordine de idei, care haină credeți că vă îmbracă mai bine: cea de cititor sau cea de scriitor ?*

Ion Cristoiu – Haina care mă îmbracă cel mai bine e haina de cititor, din copilărie sunt un cititor de dragul cititului. Altfel spus, o persoană cu lectura viciu. Acum, din păcate, îmi pot permite să citesc destul de rar o carte de dragul cititului, fără să mă întreb la ce îmi servește. Ca scriitor, sunt pasionat doar de prima etapă a activității: scrisul propriu zis. Activitatile ulterioare – dactilografiere, stilizare, umblat după edituri, lansarea cărții mă plictisesc de moarte.

Opiniile dvs. sunt apreciate în rândurile cititorilor noștri care, deseori, asociază „Evenimentul zilei" cu celebrele articole din seria „România lui Cristoiu". În opinia dumneavoastă, care este cheia succesului în profesia de jurnalist ?

În cazul meu, cheia succesului constă în faptul că îmi risipesc talentul de scriitor pe scrisul la gazetă. Eu, de fapt nu fac analiză politică, așa cum zic unii, ci proză politică. Prin asta mă cred înscris într-un domeniu în care s-au afirmat cu strălucire Eminescu, Caragiale, Arghezi, într-un cuvânt scriitorii care au luat realitatea drept pretext pentru ficțiune. Știu aproape pe de rost publicistica lui Caragiale și judecând după ea sunt convins că marele satiric a fost un mare reporter al vremii sale. Ca și Marquez în cazul Caraibelor sau Gogol în cazul Rusiei țariste. Caragiale a avut norocul unei realități care avea nevoie doar de un ochi pentru a deveni ficțiune.

Am o întrebare care pleacă de la postura mea de elev de liceu și se leagă de transformările suferite de România în ultimele decenii și, mai cu seamă de opiniile regăsite mai peste tot privitoare la scăderea îngrijorătoare a calității învățământului, de aici a pregătirii specialistului român. În cazul publicisticii, oare cum stau lucrurile ? Erau ziariștii de acum două-trei decenii mai altfel decât cei de astăzi ?

Da erau, din două motive:

1) Erau puțini, ca urmare a unei selecții profesionale deosebit de riguroase;

2) Nu erau supuși celei mai primejdioase tentații pentru un intelectual: prostituarea de dragul banului.

Din acest punct de vedere, obligativitatea ziariștilor de dinainte de 1989 de-al lăuda pe N. Ceaușescu sau măcar de a nu-l critica, era mai puțin nocivă pentru profesia de ziarist, decât obligativitatea de azi, de a-i cânta în strună patronului, un ghiorțan îmbogățit prin jefuirea bugetului național.

Ați lucrat la multe publicații, ați creat chiar unele de referință pentru ziaristica românească. Considerăm așadar că aveți opinii bine conturate și asupra rostului și locului revistelor, așa numite „provinciale". Aduc în discuție această temă deoarece am întâlnit, nu în putine ocazii și nu la persoane neștiutoare, părerea că există o strânsă interdependență între calitate și distanța față de Centru. Dumneavoastră cum vedeți lucrurile ?

Este o prostie să crezi că trăsături precum creativitatea, genialitatea, talentul, inteligența depind de locul în care scrii sau publici. Dacă n-ar fi așa, ar însemna că emisiunile lui Capatos întrec teoria relativității lui Einstein.

Domnule Cristoiu, eu sunt din satul Poenari, de pe malul Sabarului. Aici, la sfârșit de secol XIX a trăit o familie, Poenărescu, despre care am crezut la un moment dat că a suferit de „damblaua sărăciei", aceeași care îl lovise și pe D. Bolintineanu cu care, de altfel, se înrudea. Spun asta deoarece și-a împărțit averea oamenilor. Au făcut școală în sat, primărie, spital rural, biserică, casă preotului, burse pentru studii în străinătate. La București, în Mahalaua Antim au făcut de asemenea școală, cunoscută sub numele Poenărescu, ce acum nu mai funcționează. Mai apoi abia, am văzut că asemenea gesturi nu au fost deloc singulare în vechea Românie, numai că am constatat o uriașă discrepanță între valoarea daniilor și respectul pe care îl arată societatea, de copilăria lor tristă. A doua chestiune – și la asta mă refeream eu – constă în rescrierea trecutului dinaintea lui decembrie 1989 pentru a obține un ce-profit acum. Multe personalități de azi au avut probleme cu sistemul comunist fără nicio legatură cu politica. Unele au trecut pe roșu cu mașina și s-au trezit fără carnet. Acestea reprezintă astăzi pe milițianul care le-a luat carnetul ca un agent al poliției politice comuniste, care le-a torturat pentru că luptau împotriva comunismului.

cultura instituționalizată. Cum vedeți dvs. această chestiune, a încălcării prevederilor actului de donație în contextul discuțiilor legate de recenta restiuire a clădirii Muzeului Literaturii Române.

Deosebirea dintre „burghezo-moșierimea" post decembristă și „burghezo-moșierimea" din România Mică stă în cei șapte ani de acasă. Oricât de bogați ar fi ajuns cei din România Mică, nu puteau fi decât bine educați, oameni cu maniere, convinși că din bogația obtinută trebuie să mai dea și altora. Imbogățiții tranziției provin din medii joase, au educație de inși crescuți pe sub poduri și, în consecință, nu dau doi bani pe cultură. Așa se explică paradoxul că, deși țara geme de automobile și vile de lux, muzeele și monumentele se părăginesc. Probabil că la a doua sau la a treia generație se vor găsi bogătași care să mai dea și altora din bogăția lor.

Ați afirmat recent că, în rândul personalităților noastre, se manifestă așa numitul „sindrom al rescrierii trecutului în interesul prezentului". Considerați că aparițiile televizate, dar și cele editoriale, ale unor persoane publice, care își povestesc „of-urile" copilăriei au ca scop consolidarea unei imagini publice favorabile ?

Aici sunt două chestiuni. Prima se referă la tendința general umană de a prezenta astfel trecutul încât prezentul să pară rezultatul eroismului. Și în telenovele, nu numai în presă, întâlnim persoane care fac mare caz

Domnule Cristoiu, ați avut ocazia să cunoașteți revista noastră și bănuiți dificultățile pe care le are de depășit. Apreciați că rezultatele merită efortul ? Ce sfaturi ne-ați putea da ?

V-aș trimite să recitiți finalul din *Mitul lui Sisif*, a lui Albert Camus. Final în care Sisif urcă bolovanul până în vârf, acesta se rostogolește la loc în vale și Sisif îl urcă din nou. Marele gânditor francez ne cerea să ni-l imaginăm pe Sisif fericit, deoarece în viață contează lupta și nu rezultatul luptei. Dacă dvs. sunteți fericit redactând acest interviu nu are nici o importanță dacă va stârni sau nu vâlvă. Eu, de exemplu public în fiecare zi pe *cristoiublog.ro* două texte, unul la 12 și unul la 18 cu o îndărătnicie de ceasornic, fără să obțin niciun ban din asta și cred că nici glorie. Pentru mine important este să le scriu și să le postez.

Nu știu dacă vă este cunoscută zona Bolintinului. Cu siguranță, însă, vă sunt cunoscuți unii dintre foștii sau actualii colaboratori ai Sud-ului. Mulțumindu-vă pentru amabilitatea pe care mi-ați arătat-o, ne-ar face onoare și o deosebită plăcere dacă ați accepta invitația unei vizite la Bolintin, măcar în toamnă, când Asociația Bolintineanu organizează „Toamna culturală bolintineană".

Interviu realizat de Gabriel STEGĂRESCU

Monografia – factor important al cunoașterii istoriei locale

Constantin Bărbuță

Călugărenii, briliantul cel mai strălucit al cununei gloriei române. – Astfel definea cunoscutul istoric, revoluționar și democrat Nicolae Bălcescu, după două secole și jumătate, celebra bătălie purtată de români, sub conducerea lui Mihai Viteazul, împotriva otomanilor, eveniment care va înscrie pentru totdeauna în analele eroismului legendar românesc așezarea situata pe Neajlov, la egală distanță între București și Giurgiu.

Istoriografia românească și nu numai, a dedicat memorabilului eveniment numeroase lucrări științifice sau de popularizare și continuă să o facă în lumina cercetării și interpretării documentelor nou apărute, care au darul de a-l menține în actualitate și revigora mândria față de trecutul eroic și înaintașii ce s-au jerstfit în numele libertății și unității neamului.

În ultimii ani, sunt tot mai prezente și salutare preocupările unor dascăli, slujitori ai muzei Clio îndeosebi, de a se apleca cu acribie asupra cercetării locale, ordonării în timp și spațiu a evoluției istorice, a evenimentelor semnificative care au jalonat, secole de-a rândul istoria seculară a unor localități, biserici sau a vieții și activității unor personalități locale, preocupări încununate prin elaborarea și publicarea de monografii – lucrări de certă valoare educativă și, în cele mai multe cazuri, științifică.

Un astfel de exemplu îl oferă profesorul, doctor în istorie, Cristian Marin, care după o carieră didactică prodigioasă, unanim apreciată pentru atașament, pasiune și rezultate, ce se va încheia curând, poate cita, fără emoție sau falsă modestie, maxima vestitului poe latin, exilat la Tomis cu două mii de ani în urmă, *Finis coronat opus !*

Împreună cu fratele, istoric la rândul său, deh, aș chia... și soția, dascăl de geografie, răspunzând unor așteptări îndelungate și generale, recent au oferit iubitorilor de istorie de toate vârstele, monografia *Calugărenii de pe Neajlov în timp și spațiu*, lucrare monumentală prin conținutul științific și valoare educativă, ce consacră destinul celor două entități istorico-geografice de a fi și a sta drept „mărturie veșnică de neînfricata vitejie românească" și a aminti mereu de cel ce i-a condus pe români la victoria ce a uimit întreaga lume creștină.

Structura lucrării este judicioasă, originală și accesibilă cititorilor, care, în lectură pot opta atât pentru aprofundarea cunoștințelor privind geografia spațiului călugărean și a-și explica astfel, in interum rolul factorilor naturali, sau, selectiv pentru momente ale istoriei locale. Fără îndoială, Capitolul II: *Repere istorice* și Capitolul III: *Războaiele Călugărenilor*, acoperind jumătate din lucrarea monografică (358 de pagini cu Anexe) concentrează și motivează interesul cititorilor prin documentarea impresionantă și complexă, noutatea unor puncte de vedere, rigoarea și acurateţea expunerii.

Prima atestare documentară a Calugărenilor datează din anul 1441, într-un hrisov al voievodului Vlad Dracul, fiul lui Mircea cel Bătrân, informație confirmată și întărită douăzeci de ani mai târziu de Vlad Țepeș, apoi de toți voievozii secolelor XV-XVI, până la Mihai Viteazul (1593-1601), din cancelaria căruia șase documente (v. Anexa 18-24) fac referire la satul de pe Neajlov, distrus și pustiit de luptele cu turcii. În monografie, profesorul Cristian Marin reia problema senzațională a locului unde s-a desfășurat celebra bătălie, adusă în atenție prin studii anterioare (v. bibliografia), considerând pentru prima oară, după știința noastră, că localizarea acesteia „nu a fost corespunzătoare" (p. 115). Printr-o pertinentă și vibrantă demonstrație istorică, analiza topografiei satelor, a hidrografiei și solului, coroborată cu izvoare mai vechi sau recente, ce exclud din start suspiciunea unui anume exces de patriotism local (Hulubeștii – satul natal) el ajunge la concluzia că „celebra bătălie s-a dat la **vest** (s.n.) și nu la sud de Călugăreni" (p. 118), mai precis „pe Neajlov, între satele Călugăreni și Hulubești" (p. 119).

Cu aceeași grijă și respect pentru adevărul istoric, sunt prezentate evoluția social-economică, spirituală și istorică a celor nouă sate ale arealului călugărean, inclusiv și meritoriu a celor dispărute în timp (Ionești, Buturugari, Iași, Căptărești). În epoca modernă, satul Calugăreni de pe Neajlov, este tot mai prezent în evenimente de rezonanță pentru istoria națională și locală: la 1848, „turcul a năvălit" și prădat în drum spre Capitală, o mică parte a locuitorilor a primit pământ prin Legea rurală din 1864, localitatea este proclamată comună în pragul Independenței, în 1912, în prezența regelui Carol I și pe locul sugerat de el, s-a pus piatra de temelie a monumentului simbol (Crucea – autor Oscar Spathe) dedicat victoriei din 1595, iar în 1916, Călugărenii, ca de altfel majoritatea așezărilor de câmpie, au suportat consecințele războiului în nefericita bătălie a Argeșului. Ultimele capitole (XIII-XV) trateaza aspecte privind evoluția învățământului, monumentele și personalitățile locale, fiecare domeniu susținut de izvoare istorice.

Anexele, în număr de 129, au o pondere substanțială în economia monografiei, fiind deosebit de interesantă și utilă cititorilor, profesori de istorie și elevi mai ales, întregind în mod fericit o lucrare izvorâtă din pasiunea și profesionalismul autorilor care și-au însușit cu brio îndemnul poetului latin Vergiliu: *Munca stăruitoare biruie totul !*

16 destine poetice în 16 cioburi de vise

Gabriel DRAGNEA

Când am primit propunerea din partea poetului Mihăiță Macoveanu de a scrie câteva cuvinte despre această antologie, am acceptat fără ezitare. Din anumite elemente accentuate, din modul cum era alcătuit mesajul de colaborare mi-am dat seama de voința, ambiția neclintită de a duce la bun sfârșit acest proiect editorial demarat cu seriozitate și dreaptă credință, nu doar pentru a promova niște nume sau un anumit număr de poeți.

Este un demers temerar, în condițiile în care pe piața culturală, în speță cea de carte, strigătele de ajutor nu prea sunt auzite de cei mulți care ar putea ajuta financiar fără a pierde nimic din consistența conturilor. Se urmărește doar propriul *rating* bazat pe consumismul ieftin, promovând elemente și activități din sfera suprafețelor, a mediocrității, adâncimile nereprezentând o alternativă de succes în vitrina indiferenței, a ignoranței și a prostului gust.

Din rezultatul muncii lor s-a încercat, atât cât a fost posibil redarea, măcar a unui mic zâmbet pe chipul copiilor ce suferă în tăcere în Spitalul „Louis Turcanu" din Timișoara. Astfel că, în urma acestui efort depus de poeții Mihăiță Macoveanu, Marinela-Florina Jurcă alături de un colectiv de oameni inimoși, îndrăzneți și talentați s-a născut volumul al II-lea al antologiei colective *Cioburi de vise* (Editura Stef, 2014), o carte a trăirilor nedisimulate, a revoltelor interioare descătușate și lăsate libere să se manifeste sincer în sufletele cititorilor.

În mare parte, aceste pagini sunt asemenea unor stenograme realizate în secret la confesional. Toți cei 16 poeți antologați dau senzația de neputință în a ține ascunse toate trăirile, emoțiile, frustrările, bucuriile, resentimentele, tulburările, dorințele, tristețile, capitulările și aspirațiile care nu sunt doar ale lor, ci ale unor generații întregi, *in extenso*, ale tuturor care au fost și mai ales, ale celor care încă mai sunt.

Căci nu este om care să nu fi scris o poezie, măcar o dată în viața lui. Și asta nu pentru că românul s-a născut poet, ci pentru că limba aceasta română îl ajută enorm prin variile accepții ale termenului să se caute, să se cunoască și să se dezvolte spiritual, mai ales în aceste vremuri tulburi, tot mai axate pe latura materială.

Am auzit de atâtea ori spunându-se că nu se mai citește poezie dar, contrar acestor afirmații există poeți, tot mai mulți. Mai tineri sau vârstnici, cu toții, dincolo de calitatea textelor – unele sunt încercări timide, altele vor să facă dovada unei posesii a vocabularului vast, să epateze, să impresioneze prin alegerea cuvântului prețios – cu toții se încred în forța și sinceritatea mesajului, poezia fiind, în cele din urmă, singurul profet care niciodată nu va fi omorât cu pietre.

Și aici, în antologia de față, nu se urmăresc în mod excepțional calitatea textului, ci mesajul onest, nu personalitatea și popularitatea autorilor, ci dorința de a se face auziți, nu tehnicitatea care generează podiumuri și clasamente, ci ecoul unui glas care dorește să pătrundă și să provoace transformări în rândul oamenilor bântuiți de inerție.

Într-o societate împinsă de la spate spre consumul de superficial, cultura, indiferent de domeniul în care se manifestă, artă, cinematografie, muzică, teatru este singura ramură de producție care nu atrage sau, mai bine spus, nu ar trebui să atragă – pentru că sunt și destule excepții – distrugerea personalității creatorului. El, în măsura în care nu este contaminat social, economic și politic va fi întotdeauna vectorul sincerității, al altruismului față de cei care pot și vor să guste frumosul neîngrădit de canoane tehnice sau înăbușit de omniprezentul compromis.

Am spus toate acestea pentru că antologia *Cioburi de vise* se potrivește perfect cu cele enunțate mai sus. Cred că niciunul dintre cei 16 creatori antologați nu își dorește nimic altceva decât ca ecoul propriului glas să pătrundă tot mai adânc în sufletele și conștiințele tot mai letargice, resemnate și robotizate de acest sistem social de organizare care dezorganizează. Dezorganizează spirite, împietrindu-le oamenilor atitudinea, caracterul, solidaritatea în gânduri alungând astfel în afara cetății empatia și dezvoltarea de sine.

A se reține aspectul că cele enunțate până acum nu reprezintă un demers critic bazat exclusiv pe text, analizând tehnici de redare a ideii, clasificând și catalogând poeme în funcție de stil și curent artistic. Ținându-se cont, mai ales de scopul pentru care a fost realizată această antologie nu am dorit să aduc exemplificări citând versuri valoroase în detrimentul altora sau să scot în evidență talentul unora spre dezamăgirea altora pentru care îi sfătuiesc ca, în cazul recepționării unor laude, să nu se îmbete cu apă rece. Este de lăudat, însă, dorința acestor autori de a rupe barierele platitudinii, de resuscitare a spiritului celor din jur prin părtășia propriilor sentimente, experiențe de viață, trăiri de moment sau persistente.

Chiar dacă pentru unii poeți prezenți în această lucrare colectivă mai este mult de lucru în alegerea corectă a cuvintelor, în stabilirea clară a ritmului, scoaterea în evidență printr-un laitmotiv a anumitor idei bine gândite și plasate în context, inserarea cu atenție a figurilor de stil, astfel încât să nu sufoce mesajul, chiar dacă pentru alții sclipirea de moment este de ajuns, rezultatul acestui proiect este unul meritoriu.

Poezia, în fond, nu este nimic altceva decât – citând spusele lui Carl Sandburg – „jurnalul animalului marin care trăiește pe uscat dorind să zboare în aer. Poezia este o căutare de silabe pentru a fi strigăte la barierele necunoscutului și incognoscibilului. Poezia este scrierea fantomatică care spune cum sunt făcute curcubeele și de ce dispar".

(*Cioburi de vise*, antologie coordonată de Mihăiță Macoveanu și Marinela-Florina Jurcă, Editura Stef, Iași, 2014)

Eveniment editorial

Ștefan C.

Miercuri, 28 mai 2014, a avut loc lansarea cărții *Terra – planeta sufletelor rătăcite* (Editura România în lume, București, 2014, 468 de pagini) a domnului general de brigadă (r.) Gheorghe Dragomir, având ca organizator Asociația culturală „România în Lume". Această lucrare este o continuare a proiectului său editorial, a cincea în ordine cronologică și apare, ca și ultimele două, în momente de răscruce pentru umanitate, fără a avea intenția de a fi niște premoniții asupra evoluției periculoase a viitorului apropiat (așa cum s-a întâmplat după ultimele) ci un apel spre înțelepciune, cunoaștere și credință a întregii societăți și îndeosebi a generației tinere, îndreptățită să fie corect informată și ca atare să se implice în construirea unui viitor mai sigur.

Deschiderea evenimentului a fost făcută de președintele Asociației „România în lume", dl Vlad Dragomir. Apoi a luat cuvântul autorul, dl Gh. Dragomir, care a prezentat invitații prezenți: personalități culturale, consilieri prezidențiali, diplomați, ambasadori, scriitori. Prezentându-și pe scurt lucrarea, a menționat ca aceasta reprezintă „o carte de suflet și despre suflet", considerând ca lumea actuală este în fața unor pericole cu urmări imprevizibile (laicizarea Europei, pericolul izolării Rusiei, islamizarea Europei, îndepartarea de credință etc.)

În continuare au luat cuvântul invitații. Loredana Caradimu, șefa departamentului cultură a Asociației „România în lume", a subliniat că „rătăcirea sufletului este urmarea închiderii porții care face legătura cu divinitatea". Domnul Stelian Gomboș, doctor în teologie i consilier în Departamentul Cultelor din Ministerul Culturii: „citind-o, reușim sa înțlegem că avorbi despre Dumnezeu nu este apanajul doar al clericilor, ci al tuturor celor care-L caută, Îl descoperă și în final Îl păstrează în suflet". Dl Dumitru Demian, șef filială Ardeal-Oradea al Asociației, a subliniat deasemenea importanța credinței ca vector spiritual desăvârșit. Dna Irina Airinei, doctor în filologie, președinte la Fundația interetnică „Animafory" – „cartea, atelier de perfecțiune". Părintele profesor Paul Rusu, subliniind importanțacredinței, a menționat ca lucrarea dlui Gh. Dragomir este „un testament de valori morale și creștinești". Iar dl prof. univ. Geo Stroe, președintele Fundației „Dacoromâne", a apreciat-o ca „un documentar de trezire a conștiinței, un manifest care așteaptă o soluție".

Cartea este întregită prin prefața părintelui dr. Ioan Ghitea și postfața dlui prof. univ. dr. Mihai drecin, rectorul Universității Oradea.

Pentru toate acestea, redacția revistei *Sud* se consideră onorată de invitația adresată de autor și Asociație de a participa la prezentarea acestui volum.

Marina Roman

Marina Roman (n. 26 iunie 1956, București) este absolventă a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”,București (actuala UNATF), doctor în domeniul Teatru, membru al Uniunii Cineaștilor din România, critic de artă, conferențiar universitar la Facultatea de Jurnalism a Universității „Hyperion” din București și redactor la revista *teatru.ro*. Are o îndelungă și foarte bogată activitate în presa culturală, dar și ca realizator de radio și tv. Este autor de filme documentare dedicate în special personalităților din lumea artei: *Lecția de teatru: Ion Lucian*; *O femeie cu har: Carmen Stănescu*; *Tudor Gheorghe – poezia în haine de gală*; *Să visezi, să îndrăznești, să trăiești: coregrafa Gabriela Voinea*; *Poezie, iubire, muzică – centenar Ion Irimescu* etc. A publicat volumul *Ambiguitate teatrală și finalitate liturgică în opera lui Andrei Tarkovski* și, alături de Ion Bucheru, a realizat videobook-ului *Limbajul imaginii filmate*, care a obținut Mențiunea Specială la Gala UCIN 2013. Recenta sa carte de poezie, *Fascinația Meduzei*, are o abordare modernă, insolită, derulând aproape filmic evenimente, stări senzații la limita dintre realitate și ficțiune culturală. Poeta șarjează, e nonșalantă, ironică, autoironică, dezavuând convențiile spațio-temporale într-o textură de fin intelectualism, căutând un sensibil echilibru între luciditate și dramă.

FASCINAȚIA MEDUZEI

Dimineața șerpii
capului tău sunt blând
mângâiați de căldura apei
se alintă în bucle atunci
când alergi să mă-ntâmpini.

Îți sărut fruntea și
trei dintre ei se retrag
sfios în fața buzelor mele
după ce facem dragoste șerpii
capului tău se încolăcesc
recunoscători
în jurul gâtului meu.

Îi surprind peste noapte
cum îmi iau în stăpânire
în circumvoluțiuni tandre cutia craniană
și mă obligă
să te visez.

ALBUM

Și m-ai făcut c-un lucru de preț mai știutor:
Că două sunt, nu una, femeie și muiere.
Ion Barbu

Îți scriu pentru ultima oară
cu tableta sprijinită pe genunchi
un mail fără rost.

Așteaptă-mă voi veni
poate când toamna
va fi pe sfârșite
și mâinile tale ironice
încă-mi vor mângâia
amintirea.

MIDAS

Din totdeauna ne vedem
din ce în ce mai rar
te știu
dar nu-mi amintesc.

Fiecare întâlnire a noastră e prima
generatoare de spaimă ancestrală
dacă te pierd ?

Ești fiecare obiect atins de tine
pâinea din care ai rupt
rămâne strălucitor de întreagă
perna pe care ai ațipit o secundă
miroase a nemurire.

Strig mut și îți deturnez absența.
Fiecare clipă
o trăiesc în efigie.

POLITICHIE

Am văzut tricolorul
pe o mulțime de case împrăștiate
pe străzile de la poalele dealului.

Iarnă cu multă primăvară
meteorologie la fel de ciudată
ca întâlnirea noastră peste veac.

Sunt la fel de frumoasă !
Ești la fel de îndrăgostit ?
Violentă atracție
fără sorți de scăpare.

Până atunci
zbaterea ta socială
e mai mult decât
iminența unui final prevăzut.

Neînțeleptul meu
dăruiește-mi măcar o legislatură
de iubire.

SOLARIS

Sunt Hari
arhetipala ta jumătate
am plecat
abandonată de tine
în lumea căreia nu vrei
să i te împotrivești.
Al tuturor
lăsai pe oricine să rupă
bucăți
din hlamida pe care
îți imaginai că o porți.
Sunt Hari
nu după zece
după douăzeci de ani
chemată din oceanul
nebănuit
sub crusta lui azi.
Sunt Hari
mă privesc în oglindă
să-ți recunosc
engrama
mă îndrept către tine
vertical.

Cine sunt eu ?

SPECTACOL RATAT

Trei volute nebune
îi desenez balerinei
o văd în oglindă
arzând
pe trei silabe
de trei ori
fără noimă
nilavo – vonila – lanivo.

Marea scenă îi mușcă piciorul
până la gleznă
până la strigăt.

În loc de aplauze
toți
o arată cu degetul.

CRUCEA DE SPINI

Obiecte până acum neștiute
apar dintre cărți
biblioteca ascunde
animale fabuloase
imense păsări cu solzi de smaragd
și pești înaripați
un uriaș om de zăpadă
gata să contribuie la noul potop.

Tu și tu
același vis
trezit în azi.

Luați-mă în brațe
și tu cel de carne
și tu cel de văzduh
vă iubesc egal
ca pe o cruce de spini.

ORGASM ASEPTIC

Prietena mea gânditoare
face dragoste între cărți
orgasm la paliere superioare
fără maculare
aseptic și cu atât
mai intens.
Și eu gânditoare
prietena ei
locuiesc la parter
aici ajungi în siguranță
grăbit străbați
casa până în dormitor.
Citești Hamlet
montezi Faust
trăiești Mazilu.
Nu vreau decât
să te invit la un ceai.
Mâine mă mut la ultimul etaj.

ÎNTREBARE

Cât curaj poți avea în fiecare zi
să străbați orașul
până la mine
în gând ?
Câtă răbdare să îmi asculți
tăcerea ?
Zâmbetul tău ca o haină prea largă
nu-ți acoperă buzele.
Amazoanele chiar sunt femei ?
Bărbat și femeie
prea femeie și prea bărbat ești.

Cine ești
personajul meu preferat ?

BUN PUBLIC

Povestea de iubire
mereu actualizată
în mecanica zilei.
Privesc trecătorii
să te zăresc
pășind măsurat
cum iei în stăpânire cu orgoliu firesc
spațiul dintre cuvinte.

Deschid televizorul
poate aflu vești de la tine.

FATA DIN VIS

...c-am să te pierd n-aș fi crezut.
Ascult Compact
băieți de gașcă
prieteni de Radiovacanța Costinești
anii ’80 când nu te știam
... dacă vrei / voi fi cu tine / dacă vrei /
dacă vrei / voi sta lângă tine.

Sunt fata din vis
visul nostru
cât un mileniu
noi nu avem vârstă.

Am 16 ani
nu poți umbla cu o minoră
să-ți fie rușine satir nebun !
Cât pătimești până
să ajungi înger ?

HIC SUNT LEONES

Ca un semn de exclamare
panica ta
mut ai strigat-o.

Ca o bornă kilometrică acel I
iubIto
mă rupe în jumătăți
niciodată egale
iubIto
ucide timpul cu sărutări înghețate
acolo unde ceilalți spun
că sunt leii.

LA STEAUA POLARĂ

Mâinile tale
îmi ating amintirile
fără vlagă
ca un ecou
al vechilor mângâieri.

Mă întorc împotriva ta
îți strâng mâna a pedeapsă
până la scrâșnet.

Mă iert.
Caut cu disperare spațiul acela
dintre inelar și Steaua Polară
cu sărutul pervers
al celei iubite
al celei urâte.

PIESA E DEJA JUCATĂ

Viitorul
deja scris
poemul
și inima mea
trupul meu fără vârstă
aruncate într-un sertar
al biroului tău.

Ți le fur
într-un tandru moment de neatenție
inutilă scenografie.

Victor Pencu

XIV

Mi-a căzut o lacrimă în iarbă
și ea a luat forma vasului de lut
din inimă a zburat o aripă
spre cer
și aripa a luat forma sufletului
numai peste pădure s-a așezat
o rană cântătoare.

un greier a intrat într-o carte
i se mai aude doar cântecul
cri cri cri
va veni toamna ?

Buzele noastre s-au atins de-abia
și focul a cuprins
odaia cu mobilă de nuc.

Curge prin fereastră
ca o rană albastră cu tine
marea plutind.

Elegii de acasã

Pe obrazul statuii de lemn
stau fluturii la taifas

Și noaptea...

Și ziua cu sabia scoasă din
ochiul sculptorului

Și poetul ?

Eh... și poetul...

XVII

Ca-n ceas de pâine coboară mana cerească
din mănăstirile cerului nori greoi
cu burțile-n jos ploi și iarăși ploi
ape lichide.
Se aburcă pământul din rădăcină țâța
de femeie lehuză
o, câte guri căscate cântă foamea
și câte trebuiesc astupate.
Zei în cataroaie spintecă boarfele speranței
în care vulturii-și petrec lumina
și răspândesc în jur atâta viață încât
apucă și lucrurile.
Nu se poate cădere și sete
totul este o descriere de râs și frumusețe
este ca și cum într-o inimă s-ar cuibări un cale
timpul ne sfâșie veșnicia
de care depindem.

Spațiul este ceva în care oamenii la ceas
de pâine fumegă.

XIX

Ferestre deschise înspre sălbatice nopți
din care vei răsări înger târziu
cu aripile amorțite. Rușinată de esența
apariției tale. Rememorare a lucrurilor fără
fericire fără tristețe ci numai așa
gândirea la gurile inimii.
Și cornul spiritului înfipt în remușcări
sălbatic precum floarea de mac sunând în câmp
pe coama calului. Imagini croite în
subteran la mine în creier
stând în pridvor îmbrăcat într-un costum
de alpaga albă și pălărie. Și
posedarea.
Puterea și însăși trăirea: *et toujours !*
Totul începe acolo unde sfârșește o duminică
cu poalele strânse
acolo unde se simte bătaia gerului.
Ianuarie se află în vinele iernii ca o
desfătare prin care ne desfacem noi drumuri
luminoase ca o frază deslușită în colțul gurii.
„Aripa metalică a timpului" sau ceva care fâlfâie
în jurul meu și-mi scutură întunericul de pe umeri.

Aud cum trosnește în pereți o lume divină.

Delia Feraru

...în mii de trandafiri trădători
liricul poetei Delia Feraru

Imaginați-vă o scenă în care câțiva *îngeri turbați/ înveliți în uitare păgână/ Se strâng azi pe pielea mea*, timp în care mă așteaptă *bujori deschiși până la rană*, iar *sângele meu se preface/ în mii de trandafiri trădători*. Acestea sunt doar câteva imagini decupate din tabloul desenat cu pasiune mocnită de tânăra poetă argeșeană Delia Feraru. Citindu-i poemele nu poți să nu-i remarci o frământare nedisimulată, o flacără arzândă întreținută de atâtea sentimente ușor camuflate. Ființa ei nu vrea să se descopere total, cu toate slăbiciunile ei devenind, astfel, vulnerabilă. Știe să-și ascundă impulsurile de moment refugiindu-se într-o lume proprie de unde își strigă, uneori cu revoltă, nemulțumirile și trăirile neînțelese.

Deși Delia Feraru fotografiază voluntar în persoană dură și implacabilă, greu impresionabilă cu o atitudine clasică, ea trăiește prin versul ei exact contrariul. Acesta este construit pe un romantism ponderat, îmbrăcat într-o haină a modernului asumat, lipsit de exagerare și echivoc. Delia Feraru, absolventă a Facultății de Drept din Universitatea Pitești, a debutat editorial cu volumul de versuri *25. Halucinații lirice* și a publicat în reviste precum: *Argeșul*, *Curierul*, *Acolada*, *Scriitorul Român*, *Ateneu* ș.a. obținând mențiuni la concursul „Dor de Dor" (2012) și la Festivalul Național „Alexandru Macedonski" (2012).

Poezia îi este reprezentativă pentru generația actuală, o poezie lipsită de încărcături inutile menite să epateze, o poezie al cărei ecou străbate spațiul literar virtual prin originalitate, prin metafora ca un duș rece pentru toate acele construcții romantice desuete ale confraților ei de aceeași vârstă. (Gabriel Dragnea)

COLDREX ȘI LUNĂ

Luna zace rece între palmele mele.
O țin aici
și sângele meu se preface
în mii de trandafiri trădători.
Miros a tămâie roz ca de obicei,
Dar ochii mei miros a tine,
Nu a lună.
Încă te mai visez când am febră.
Delirul meu are nume colorat
în albastru de curcubeu.
Nu știu ce să fac cu luna...
Poate o vrei tu...
Poate vrei și sângele,
Poate îmi vrei viața
Împăturită-n trandafiri...
Ți le arunc în miez de cer
Pe un fir de ploaie !
Să mai plouă și în cer
cu o picătură din ochii mei
mirosind a tine !

POEZIE DE 12 NOAPTEA

Poezia scrisă la 12 noaptea
Lipește ciocurile cocoșilor
și nimeni nu se mai leapădă de nimic.
Dar eu casc
și-mi iese luna pe gură
și mă lepăd de ea ca și cum n-ar fi a mea.
Ca și cum tu nu ai fi al meu...
Totul moare în poezia de la 12 noaptea.
Spleen-uri peste spleen-uri
Nu mă recompun deloc...
Sunt acolo, sub magnolie
Cu o șuviță blondă în vena stângă
și caut apa aia despre care vorbea Blaga...
curcubeul lui a băut din ea...
curcubeul meu ești tu.

Ai atâtea culori încât mă deshidratezi.
Bea tu din ea dacă o găsești
și mă voi sătura și eu.
Mort ca luna mea,
Cască și eliberează ciocurile cocoșilor !
Cască și nu te lepăda de mine !

AZI

Îngeri turbați
Înveliți în uitare păgână
Se strâng azi pe pielea mea.
Azi e marți
Dar nu mai știu data,
Să-i învăț și pe ei
cum se măsoară timpul în mine.
Le spun doar că
Sufletul meu e poluat și în reparație
și nu am să-i găzduiesc
până la primăvară.
Ei nu au treabă,
Se cațără în tâmpla mea
și spun Tatăl-Nostru încet.
Sunt îngeri delincvenți,
Rebelii Raiului fără cauză
și paznicii mei.
Azi, într-o zi fără ceas,
Ei vor să trăiască în mine.

3 DIMINEAȚA

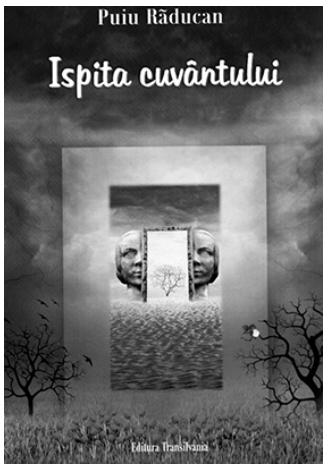
Mă așteptau bujorii deschiși până la rană.
Eu veneam de pe buzele unui bărbat care
Semăna cu poezia mea blondă și moartă.
Ei mă așteptau cu inimile scoase în vază
și mirosul lor se transformase-n așternutul patului meu.

Trei bujori și 3 semne de floare.
Gurile lor cască și mă înghit în paradisul roz
În care Dumnezeul florilor
Nu a creat încă nicio Evă,
Niciun Adam,
Niciun măr.

CONDAMNAT LA VIAȚĂ

Victoria MILESCU

Gheorghe Puiu Răducan este un împătimit de literatură. După ce a ieșit la pensie din industria energetică, unde a făcut o bună carieră, s-a dedicat scrisului cu o fervoare cum numai un om care și-a reținut poate o viață, din diverse motive tainica dorință de a-și așterne pe hârtie propriile gânduri și sentimente, o poate avea. Căci Puiu Răducan, după cum își semnează majoritatea cărților, scrie mult, vijelios, tenace. Scrie când cu patimă, când cu detașare, când cu nostalgie, când cu umor. Umorul, de multe ori involuntar, țâșnește ca un izvor, cu bucuria ieșirii la lumină, dintre întortocheatele volute subpământene, inexplicabile pentru o structură solară, pozitivă ca aceea a autorului nostru. Dar cine este scutit de frustrări, de nemulțumiri într-o viață de om, mai ales când acel om se dovedește a fi ambițios, dornic să învețe, să progreseze pe scara societății, dar și spiritual ? Natura sa dezinhibată, altruistă îl îndeamnă să împărtășească și altora din experiențele sale, din observațiile asupra unor întâmplări personale dar și colective. Cel mai important atu al lui Puiu Răducan este receptivitatea sa ascuțită față de tot ce se întâmplă în jur. Totul îl stimulează, îl provoacă, îl inspiră. Și el răspunde cu agerime, cu ingeniozitate, cu bravură câteodată, ca un bun oltean ce se află.

Cărțile sale de poezie dar și de proză abordează teme variate, în mare parte tratate „la cald”, prin prisma unui subiectivism înfrigurat. Autorul vibrează la fapte și evenimente mari și mici, se pleacă respectuos în fața celor ce l-au educat și format, adevărate jaloane morale și profesionale față de care are chiar un cult, se înclină evlavios la icoanele trecutului nostru, dar și la icoanele din mănăstiri și biserici, având cu slujitorii acestora o bună și creștinească relație. Dar mai ales, omagiază după puteri frumusețea, acolo unde o descoperă: în natură, în satul său natal, Țepești, des evocat, dar și pe chipul femeii iubite, căreia îi dedică versuri de o tandrețe delicată. Remarcabil la Puiu Răducan este capacitatea sa afectivă. El iubește literatura dar și pe creatorii ei. Exultă când se află în mijlocul lor, e dornic să schimbe informații, să dăruiască și să primească la rându-i cărți pentru o bibliotecă a sufletului. Pe cât de rară pe atât de salutară, această disponibilitate pentru prietenie ! Dar parcă nu se poate poezie fără prietenie. Aceasta a fost una dintre impresiile lăsate de lectura cărții sale de versuri, *Ispita cuvântului*, apărută la Editura Transilvania din Baia Mare, una dintre cele peste 20 de cărți ale acestui autor inimos și talentat, dar parcă prea grăbit să ofere tiparului ceea ce-i străbate la un moment dat inima și mintea.

Pentru ființa vorbitoare a omului, nu există o ispită/ispitire mai mare decât cuvântul, deopotrivă ziditor dar și demolator. Nu se poate imagina o luptă mai grea decât aceea cu imaterialitatea cuvântului, iar efortul celor care-l mânuiesc nu poate fi niciodată cuantificat. Și Puiu Răducan se aruncă cu toate forțele în lupta cu fantasma versatilă a cuvântului, care-l ademenește nu de puține ori pe căi dificile, din care și cei mai încercați ies cu greu la liman. Dar autorul merge mai departe cu temeritate și chiar cu orgoliu. Nedreptățile suportate se convertesc în versuri vituperante, iar celor care nu-l înțeleg și nu-l apreciază, le promite o revanșă sui generis pe termen lung. Cu siguranță de sine, le spune acestora din urmă că din pietrele aruncate în pomul său cu roade își va construi „soclul viitoarei statui de furtună”, chiar așa numindu-se una dintre poeziile revanșarde, *Statuia de furtună*.

În cele 250 de pagini ale volumului *Ispita cuvântului*, poetul ar vrea parcă să-și etaleze toate fațetele și posibilitățile lirice și stilistice, dovedindu-se când sentimental și sibilinic în poeziile cu rimă, când lucid și ironic-sapiențial în textele scurte, unde se descurcă mai bine când mizează pe o singură idee. Se încumetă chiar la specia rondelului (*Rondelul băuturii*, *Rondel de vremuri triste*, *Cu inima flămândă*), din care se rețin versuri ca: *Vinul în cană-mi ruginește*; *Cad lacrimi peste vremurile triste* etc. Pe spații mici, condeiul său trasează versuri aerate, limpezi: *Troița/ vie/ unește/ cerul/ și/ pământul.// Un/ mormânt/ fără/ cruce /nu/ poate/ respira* (*Troița*). Când nu se complică, izvorul lirismului curge firesc: *Îngerul alb,/ prefăcut în fulg/ de nea,/ îmi face semn discret/ cu mâna,/ la geam/ când lumina de noapte/ este neagră/ precum sufletul soarelui meu/ ce plânge/ de durere,/ și caută/ o candelă mare,/ luminoasă,/ divină,/ să strălucească/ în cerul meu târziu,/ să stea/ și cu mine, la cină* (*Din candelabrul...*); ori un pic mai subtil: *Sângele plângând pe alei/ luminează fericirea/ stâlpilor de telegraf* etc. Nu-i lipsește nici frisonul existențial: *Au început să mă doară zilele*, cu viziunea unui „azil al cuvintelor”. *În răgazul/ dintre două bice/ îmi duc în spinare/ condamnarea la viață*, spune poetul conștientizându-și unicitatea. Dacă egoul l-ar lăsa pe Puiu Răducan să aibă mai multă răbdare în cristalizarea materiei poetice și în șlefuirea ei până la esență, pentru a nu se înscrie și el în categoria celor care scriu mai mult decât citesc, ar fi foarte bine. La fel, dacă ar avea puterea de a arunca peste bord ceea ce este redundant, strident, neclar, spre a nu obține un efect contrar intențiilor sale, nu ar mai fi în postura unui „Rătăcit” ca în poezia cu același nume, exemplu de neadecvare poetică, la care se mai pot adăuga: *Iarna cu chingi*, *Margini de zăpezi*, *Păianjenul*, *Visam* etc.

În pofida unor accente de frustrare și dezamăgire, din ceea ce scrie Puiu Răducan se degajă totuși un aer de robustețe, de încredere în sine și spirit combativ, alături de o dorință de a persevera în realizarea unui vis. „Condamnat la viață” fiind, simte acut că e condamnat la scris. Și o face cu bună credință, cu dedicare. Scrisul îi este prietenul cel mai bun, iubirea fidelă, cadoul cel mai drag de sub bradul cel veșnic verde al vieții. Scrisul îl apără de singurătate, îl întărește în fața vicisitudinilor, îl ajută să se cunoască introspectiv. Cu sârguința, sinceritatea sa netrucată și sensibilitatea exacerbată uneori, Puiu Răducan merită încrederea noastră, căci ne poate oferi surprize deosebite, care să recompenseze eforturile sale știute și neștiute.

(Puiu Răducan, *Ispita cuvântului*, Editura Transilvania, Baia Mare)

Vitrina literară – cărți și autori

PERSONAJUL COMUN RIDICAT LA RANG DE SIMBOL

Ion C. ȘTEFAN

Scriitorul Pavel Pereș este un nume bine cunoscut în literatura noastră contemporană, autor a 16 volume de versuri și proză, studii filologice și dicționare de specialitate, dintre care amintim: cărți de versuri – *Declarație romantică*, *Miezul nopții însorit*, *Iubirea e petrecere de noapte*; proză – *Pasărea purpurie*, *Mai mult decât o șansă*, *Să ajungi înaintea răsăritului de soare* și altele.

A predat vreme îndelungată ca profesor de Limba și literatura română la Colegiul Național *Gheorghe Șincai*, iar în ultima perioadă a activității sale a fost director al Muzeului Național al Literaturii Române.

Îndrăgostit de cărți și de marile personalități ale culturii contemporane, a elaborat studii de specialitate, a ținut conferințe de popularizarea științei și cursuri universitare – toate acestea dându-i posibilitatea să-și formeze o cultură temeinică, fiind unul dintre cei mai bine informați și elevați stiliști și printre cei mai influenți scriitori români contemporani – în același timp filolog specializat în lingvistică și vocabular, filosof preocupat de teoria existențială.

Am amintit în treacăt aceste caracteristici pentru a argumenta de ce fiecare carte a sa reprezintă un unicat, printr-o altfel de abordare, neasemenea cu nici un alt volum, chiar semnat de el însuși. E vorba de-o ambiție rară, pe care n-o întâlnești la prea mulți prozatori contemporani, care odată intrați pe un anumit făgaș al elaborării, înaintează încet, dar sigur, spre o abia observabilă ascensiune.

În lumina acestei înțelegeri, încerc să vă prezint ultimul său roman, *Viața și petrecerile constructorului Constantin Damian*, apărut, spre sfârșitul anului 2013.

Este vorba despre evoluția, munca, viața și petrecerile lui Constantin Damian, un om obișnuit, harnic și priceput, inventiv și generos, născut la Grădiștea de Ilfov, construindu-și, pentru familia sa, o casă de vacanță în comuna Mihai Bravu, o vilă în București și multe altele prin diferite stațiuni de odihnă. După 1989, își înființează propria-i firmă de construcții și se îmbogățește, petrecându-și timpul liber la mese fastuoase și în lungi discuții cu oameni inteligenți și informați în diferite domenii de activitate în mijlocul cărora are prilejul să-și exprime unele idei destul de interesante.

Doar câteva evenimente mai importante îi marchează viața: căsătoria cu Gica, o femeie frumoasă, care-i naște doi fii: Adrian și Radu, care, la rândul lor, devin tot prosperi oameni de afaceri, energici și profesioniști, vrednici urmași ai tatălui lor.

Dar existența prea zbuciumată și mai ales petrecerile îmbelșugate, duc la îmbolnăvirea sa. Încercarea de tratament, prin diferite spitale și chiar la un vestit doctor din Italia, nu poate opri cursul bolii. Asistăm la moarta dramatică a lui Constantin Damian, în casa lui liniștită de la Mihai Bravu, înconjurat cu drag și cu multă suferință de întreaga familie.

Romanul lui Pavel Pereș este scris cu talent și înțelepciune, cu trimiteri religioase și filosofice, prin promovarea unor idei și sugestii, care devin uneori maxime și mi se pare formidabil tocmai pentru faptul că în această viață, fără nimic spectaculos, decât poate îmbogățirea prea rapidă a eroului principal și moartea sa neașteptată, talentatul prozator reușește să reliefeze atâta frumusețe și lumină, chiar și în nuanțele ei tragice, de la sfârșit, atâta dragoste de viață și înțelegere față de moarte, încât eroul său devine un model tocmai pin existența sa obișnuită.

Mă întreb cum de a reușit autorul această performanță, când mulți dintre romancierii asemenea lui cred că numai faptele extraordinare pot stârni interesul cititorilor ?

Prin înfățișarea simplă a trăirii, în deplină conștientizare de sine, prin încercarea de-a înțelege adevărul, de-a explica de ce și de a te adapta oricăror condiții, chiar și a celor mai nefavorabile.

Prin sufletul înțelegător și deschis al personajului său, prin bunătatea și generozitatea ce derivă din faptele lui, prin tehnica abordării problematicii vieții !

Lipsa unei acțiuni antrenante este suplinită prin farmecul limbajului și al adevărurilor rostite. Aș putea afirma că dialogul și frumusețea sufletească pe care textul le oglindește alcătuiesc partea cea mai reușită a întregii narațiuni. Cartea devine cu atât mai atipică și atractivă cu cât autorul acordă o atenție mai mare scriiturii, depășind cu mult cadrul narativ obișnuit, ceva de genul literaturii latino-americane, un text asupra căruia revii, încercând să descifrezi altfel semnificația fiecărei fraze. Urmărim mai puțin faptele, decât cuvinte; acțiunea este întreținută de acele dialoguri pitorești, unde asistăm permanent la debitare unor perele stilistice, în primul rând de către personajul principal care nu se sfiește să-i contrazică pe partenerii de dialog, profesori universitari și filosofi, printr-o inventivitate a gândirii asociative admirabile.

O carte robustă, ca o slujbă solemnă într-o catedrală de idei. Aleg doar câteva exemple, pentru a vă convinge: „Nu doar talentul e baza, ci și dragostea de viață, dusă la timpul torențial” (p.12); sau: „Nu cred că un om normal s-ar izgoni din propria imaginație și-ar rămâne în văzduh”(p.25); ori: „E suficient să alături gândirea de mișcare și s-a produs noul, sau, oricum, ceva ce te așteptai”(p. 72).

Romanul lui Pavel Pereș ar trebui retipărit în mii de exemplare, promovat într-un mod corespunzător, și popularizat prin mijloace moderne, pentru un fel de schimb de experiență, ca un pas înainte în rândurile scriitorilor români contemporani.

(Pavel PEREȘ, *Viața și petrecerea constructorului Constantin Damian*, Editura *Floarea albastră-regal*, București, 2013)

ÎN DRUM SPRE AFIRMAREA LITERARĂ

Doamna Vasilica Ilie mi-a oferit acest volum de povestiri, cu emoție și cu speranță, la o recentă întâlnire cu poetul Radu Cârneci, spunându-mi că a mai publicat câteva volume de versuri dintre care amintim: *Fereastra de la Răsăritul Cuvântului*, *Reflecții*; aforisme: *Prin labirintul cuvintelor*; proză: *Răscrucea destinului* și *Pete de culoare*.

Am început lectura cu speranța că voi întâlni o scriitoare adevărată, aflată pe drumul greu al afirmării literare, mai ales în aceste condiții în care autorii începători întâmpină încă mari greutăți în popularizarea cărților. Dar nu acest gând m-a îndemnat să scriu despre volumul său, ci faptul că am descoperit un suflet sensibil, o prozatoare în formare – care dispune de calitățile necesare profesionalizării. De fapt, singură ne mărturisește în cuvântul introductiv, un fel de profesie de credință: „Dacă am ales aceste *pete de culoare* să le împletesc în cuvinte, a fost pentru că ele s-au imprimat în sufletul meu ca o carte pe care vreau s-o iau cu mine în veșnicie” (p. 10). Iar pe coperta a patra, poetul Radu Cârneci afirmă: „Scriitoarea Vasilica Ilie ne dovedește prin cartea de față că genul scurt își are încă locul său bine stabilit, deseori cu împliniri remarcabile”.

Ei bine, mi-am zis, ia să-i acord eu doamnei Vasilica Ilie o atenție mai mare, ca unei scriitoare în devenire, care scrie că „mi-aș dori copilăria și tinerețea înapoi” (p. 7) și întoarcerea periodică spre locurile natale „m-a făcut să mă simt ca o primăvară, anotimpul în care m-am născut” (p. 9). De fapt, aceasta este tema principală a volumului, așa cum se dezvăluie ea în povestirea *Acasă* – o emoționantă evocare a părinților și fraților, o revenire melancolică spre o casă care a rămas aproape pustie.

Autoarea trece însă cu abilitate și spre o temă urbană, cum o întâlnim în lectura *O experiență de neuitat* – cu observații subtile despre oamenii întâlniți cu prilejul unui recensământ, într-un bloc locuit de bătrâni și văduve, de bărbați singuratici.

Uneori povestirile sale se îndreaptă spre un umor negru, cum ar fi în *Mătușa Anica și plăcinta cu mere* în care coca pentru această plăcintă crește atât de mult încât pot fi serviți toți cei invitați la parastasul mătușii Anica.

Alte ori, un romantism duios însoțește apropierea dintre doi tineri, care se întâlnesc la mare și se plac, dar, după o seară de dans, Diana află că tânărul de care se îndrăgostise era căsătorit, cu o femeie rămasă infirmă, în urma unui accident, considerând că a avut parte de „un concediu ratat” (p. 49-60).

Cam în același ton decurg și celelalte povestiri, lăsând posibilitatea cititorilor să descopere o autoare cultă și talentată, cu posibilități certe de afirmare literară.

(Vasilica Ilie, *Pete de culoare*, Editura Pim, Iași, 2012)

Amintiri de familie: *generalul Eremia Grigorescu – eroul de la Mărășești*

Dr. Ștefania DINU
Muzeul Național Cotroceni

1914 – 2014: 100 de ani de la izbucnirea Primului Război Mondial, război care a zdruncinat din temelii ordinea politică mondială, și la sfârșitul căruia, mica noastră Românie, a devenit mare.

Deși țara noastră și-a declarat neutralitatea în primii doi ani ai războiului, în august 1916 a avut loc la Palatul Cotroceni din București, Consiliul de Coroană care a hotărât intrarea României în război alături de țările Antantei (Franța, Rusia și Marea Britanie), având ca principal scop, realizarea statului național unitar român.

Acum când se împlinesc 100 de ani de la acest mare eveniment, mi-am amintit de o frumoasă și emoționantă poveste de familie. Pentru că de mică mi-a plăcut istoria (și firește că după terminarea studiilor liceale, la Liceul „Dimitrie Bolintineanu", am urmat cursurile Facultății de Istorie a Universității din București), am fost foarte surprinsă să aflu că, familia mea se înrudește prin alianță, cu un erou al Primului Război Mondial, nimeni altul, decât *generalul Eremia Grigorescu*. Mi se părea de necrezut, cum un personaj despre care învățasem la școală, la ora de istorie, se înrudea cu familia mea modestă, dar, o familie respectabilă, cu oameni care s-au remarcat în domeniile în care și-au desfășurat activitatea, în special învățământ și medicină.

Mama mea, Ecaterina Dinu, mi-a spus întreaga poveste, așa cum o auzise și ea, chiar de la nepoata generalului „tanti Elena", cum i se spunea în familie. „Tanti Elena" era fiica lui Costică Grigorescu, unul dintre frații generalului Eremia Grigorescu, și s-a căsătorit cu învățătorul și apoi profesorul de istorie Nicu Dinu, unchiul tatălui meu, Constantin (Titi) Dinu.

Monumentul familiei Grigorescu din cimitirul din Bolintin

Cum s-au cunoscut cei doi ? Fratele generalului locuia împreună cu familia sa în Bolintin (cum au ajuns aici, nu am reușit să aflu) și făcea comerț cu tutun adus de pe Vlașca și pe care îl ducea la București. Despre acest frate al generalului se spunea că era blând, bun și darnic, dar și repezit, drept și neîngăduitor cu lenea sau necinstea. La vremea aceea, fiica sa Elena era învățătoare, la fel și unchiul tatălui meu, învățătorul Nicu Dinu. A fost o frumoasă poveste de dragoste de la începutul secolului al XX-lea, când doi tineri inteligenți și inimoși s-au cunoscut, s-au plăcut și s-au căsătorit, dedicându-se apoi trup și suflet meseriei de dascăli și răspândirii științei de carte în rândul copiilor de țărani din Bolintin Vale și împrejurimi. Detașați ca învățători în satul Căscioarele, ei au fost cei care au pus bazele școlii primare din sat, adunând într-o casă veche copii dornici de a învăța să scrie și să citească.

Deși nu le-a fost deloc ușor, „unchiul Nicu" și „tanti Elena" nu s-au lăsat copleșiți de greutăți, ci au muncit cu râvnă pentru a ridica școala românească și nivelul de cunoaștere al consătenilor lor. După ce au revenit la Bolintin, cei doi învățători și-au desfășurat activitatea în cadrul școlii primare din sat, ridicată în anul 1889, pe locul unde s-a aflat casa părinților poetului Dimitrie Bolintineanu. Școala construită în stil haretian, avea o arhitectură deosebită, cu etaj și un turn cu ceas, școală care astăzi, din păcate, este o ruină.

Nicu și Elena Dinu au avut trei copii: doi băieți și o fată, toți trei medici renumiți: Romulus Dinu - neurolog, Liana Dinu - pediatru și Mărgărit Dinu - neurochirurg.

Despre mama sa, Elena Dinu, doctorul Romulus Dinu sau „unchiul Romică", cum îi spuneam noi, scria în amintirile sale, publicate în 1982, cu titlul *Paznic la pepeni* că: „după ce și-a luat licența în română și franceză, a fost revizorul școlar al județului Ilfov, printr-un examen concurs făcut de marele profesor Nicolae Iorga, pe când era ministru, și la care ea a ieșit prima, fiindcă era tare deșteaptă și cultă, după cât spuneau toți. Mama scria poezii și cărți de școală sau despre cum se face școala, dar mai mult bătea drumurile, iarnă-vară, în lung și în lat în inspecții pe la școli, făcând să tremure trei sute de învățători - când era plecată pe teren".

Ca urmare, se poate spune: așa unchi, așa nepoată, sau „așchia nu sare departe de trunchi".

Dar cine a fost generalul Eremia Grigorescu ? S-a născut la 28 noiembrie 1863, în Târgu Bujor (jud. Galați), fiind al patrulea copil al unui învățător (meserie aleasă și de nepoata sa, Elena). A urmat școala primară între 1870-1874 și gimnaziul „Vasile Alecsandri" din Galați între 1874-1878, obținând diploma de bacalaureat în 1881, la Liceul Național din Iași. Tânărul Eremia Grigorescu s-a înscris apoi la cursurile Facultății de Știință și Medicină din Iași, urmând doar primul an, după care, în 1882 a plecat spre București, dedicându-se carierei militare. A fost admis la Școala de ofițeri de infanterie și cavalerie, și după absolvirea acesteia în 1884, a mai urmat încă doi ani Școala de artilerie și geniu.(http://enciclopediaromaniei.ro)

Eremia Grigorescu (Miluță cum era alintat în familie) a avansat rapid în ierarhia militară, până la gradul de general de brigadă (28 noiembrie 1915), apoi, în timpul Marelui Război a fost avansat la gradul de general de divizie (1 aprilie 1917) și general de armată (24 ianuarie 1918).

Generalul era bine documentat în tactica și strategia militară modernă, achitându-se exemplar de toate sarcinile privind achiziționarea și modernizarea armamentului de infanterie și artilerie al Armatei Române.

Intrarea României în Primul Război Mondial, în 1916, l-a găsit pe generalul Eremia Grigorescu pe post de comandant al Diviziei 15 Infanterie, obținând victoriile din Dobrogea, după care a fost trimis cu divizia, la Oituz. Până în iulie 1917 a rămas cu divizia sa pe poziții, apoi a fost trimis la Nămoloasa (linia de apărare), în calitate de comandant al Corpului VI Armată. De aici a fost trimis la Mărășești la comanda Armatei I-a Română. În urma unor grele lupte a reușit să câștige bătăliile de la Mărășești și Oituz, împotriva germanilor conduși de feldmareșalul Mackensen, supranumit „spărgătorul de fronturi".

Referitor la numirea sa la comanda Armatei I-a Română, generalul Eremia Grigorescu se adresa cu următoarele cuvinte soldaților, prin ordinul de operații militare din 30 iulie 1917: „din acest moment sunt numit comandant al Armatei a I-a. Iau comanda în condițiuni excepțional de grele și de mare răspundere pentru țară. Vă rog să-mi dați ascultare deplină și fac apel călduros la patriotismul și eroismul dumneavoastră, pentru a stăvili ofensiva dușmană și vom stăvili-o. De rezistența și voința noastră a tuturor, de la soldat și până la mine, depinde soarta Moldovei și existența neamului românesc. Armata noastră joacă un rol hotărâtor în această bătălie". (http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro)

Constantin Kirițescu, autorul celei mai complete opere dedicate participării României la Primul Război Mondial, *Istoria Războiului pentru Întregirea României*, în trei volume, spunea despre generalul Eremia Grigorescu că: „era întruchiparea tipului clasic al soldatului de rasă, mândru ca un mușchetar viteaz, ca un cavaler medieval. Era un comandant al armatei române, demn de feldmareșalul Mackensen". (*Bătălia de la Mărășești, dincolo de paradă*, în http://ziaruldevrancea.ro)

După înfrângerea germanilor la Mărășești, printr-un ordin de zi al generalului Eremia Grigorescu se arăta că: „Mărășeștii au fost mormântul iluziilor germane". Marea victorie a Armatei a I-a Române condusă de generalul Eremia Grigorescu a fost elogiată atât de aliați, cât și de inamici. Astfel, generalul Henri Berthelot (șeful misiunii militare franceze în România) scria următoarele în telegrama trimisă generalului după victoria de la Mărășești: „Bravura ofițerilor și a ostașilor români atrage, în acest moment, admirația tuturor armatelor aliate și cărora dușmanii le aduc omagiile lor". (*Ibidem*)

Primul ministru britanic Lloyd George declara la rându-i „Românii s-au luptat cu succes și chiar germanii s-au mirat de această rezistență eroică" (*Ibidem*), iar generalul german von Morgen scria: „Rezistența dușmanului, îndeosebi a românilor a fost neobișnuit de dârză și s-a manifestat prin 61 de contraatacuri în decursul celor 14 zile de luptă. Ele au condus mai ales la lupta cu baioneta. Acestea au pricinuit pierderi considerabile". (*Ibidem*)

Generalul Eremia Grigorescu a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, ordin înființat în anul 1916, de către regele Ferdinand I, pentru a-i decora pe cei care săvârșeau „acte de bravură pe câmpul de luptă", dar și cu Ordinul „Companion of the Bath" al Marii Britanii, „Legiunea de Onoare" în grad de Mare Cruce a Republicii Franceze, Ordinele imperiale rusești „Sfântul Gheorghe", în grad de Mare Cruce și „Sfânta Ana", cu spadă. (http://vladimirrosulescu - istorie.blogspot.ro)

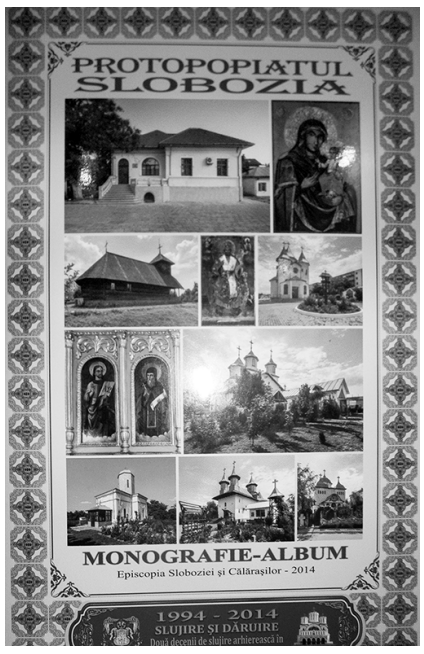
Generalul Eremia Grigorescu s-a stins din viață la 21 iulie 1919, la doar 56 de ani, fiind înmormântat inițial în cimitirul ostașilor de la Mărășești, osemintele fiindu-i mutate ulterior într-o criptă a Mausoleului de la Mărășești, inaugurat la 18 septembrie 1938.

Așadar, numele unui mare erou al războiului pentru întregirea neamului românesc, a fost legat, prin familia fratelui său, de Bolintin Vale, localitate care în timpul Marelui Război a dat jertfă de sânge, prin fiii săi, căzuți în grelele bătălii duse de armata română. Dovadă în acest sens este monumentul din centrul orașului, unde se pot citi numele fiilor satului morți în luptă, și unde, elevă fiind, am stat și eu de strajă, cu ocazia Zilei Eroilor, care atunci, se sărbătorea în fiecare an, la data de 9 mai...

Protopopiatul Slobozia – Monografie-Album

Florentina Loredana DALIAN

În luna aprilie 2014, Editura Episcopiei Sloboziei și Călărașilor a tipărit, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Episcop Vincențiu, *Monografia-album* a Protopopiatului Slobozia, realizată de prof. dr. în istorie Ștefan Grigorescu. Profesorul Grigorescu este colaborator constant al revistei *Helis* unde a tipărit numeroase pagini de istorie, de real interes, ale județului Ialomița și nu numai. *Monografia-album* pe care a realizat-o recent, cu sprijinul colectivului redacțional și al preoților din parohiile Protopopiatului, se prezintă ca un veritabil document de istorie locală, dovedind o muncă de documentare impresionantă, rigoare și stil. Mai mult, calitatea tiparului, respectiv forma de prezentare sunt, de asemenea, la superlativ, informațiile cuprinse în monografie fiind susținute exemplar de fotografii adecvate și grăitoare, de o calitate excepțională.

Cartea este structurată pe mai multe capitole: *Cuvântul înainte al Preasfințitului Episcop Vincențiu*; *Protopopiatul Ialomița de la întemeiere până la începutul secolului XX*; *Protopopiatul Ialomița în perioada interbelică*; *Constituirea Protopopiatului Slobozia*; *Protopopiatul Slobozia în perioada postbelică până în anul 1993*; *Protopopiatul Slobozia în cadrul Episcopiei Sloboziei și Călărașilor, după anul 1993*; *Parohiile din Protopopiatul Slobozia* (cu subcapitolele: parohii urbane și parohii rurale) și *Mănăstiri din Protopopiatul Slobozia*.

În *Cuvântul înainte* al Preasfinției Sale se arată că această apariție editorială încununează suita de manifestări închinate celor 20 de ani de slujire arhierească în Episcopia Sloboziei și Călărașilor. „Binecuvântăm apariția acestei pagini de istorie, de rememorare a trecutului nostru, de viață creștină, glorios, dar și de continuitate și jertfelnicie a celor care pun mai presus de orice credința lor și dragostea pentru Dumnezeu".

Celor 70 de parohii, 2 filii, 7 capele și 4 mănăstiri din cadrul Protopopiatului Slobozia le sunt alocate scurte prezentări care cuprind: istoric, descrierea elementelor constructive, numele slujitorilor, precum și fotografii exterioare, detalii de pictură, elemente de patrimoniu din dotare, reproduceri ale pisaniei și fotografiile actualilor preoți slujitori. Se alocă, de asemenea, un spațiu descrierii pe scurt a Coralei „Sfântul Mare Mucenic Mina" a Protopopiatului Slobozia.

Colectivul redacțional este alcătuit din: redactor șef: Preot Manuel Rusu, redactor: Protopop Dumitru Drăghici, fotografi: Laurențiu Tătulescu și Arhid. Nicușor Silviu Dascălu.

Felicitări domnului Ștefan Grigorescu și tuturor celor care au contribuit la realizarea acestei superbe monografii-album care este nu doar o carte, nu doar un document istoric, ci o adevărată bijuterie editorială ! Mulțumiri Preacucernicului Părinte Protopop Dumitru Drăghici, din mâinile căruia am primit această nestemată !

Slobozia, 03 mai 2014

O epistolă necunoscută a lui Ion Carbarău

Nicolae Scurtu

Unul dintre intelectualii autentici ai Bolintinului din Vale este, fără nici o îndoială, profesorul, folcloristul, publicistul și memorialistul Ion Carbarău (1906–1992) care s-a format, temeinic, la școala filologică a Facultății de Litere a Universității din București.

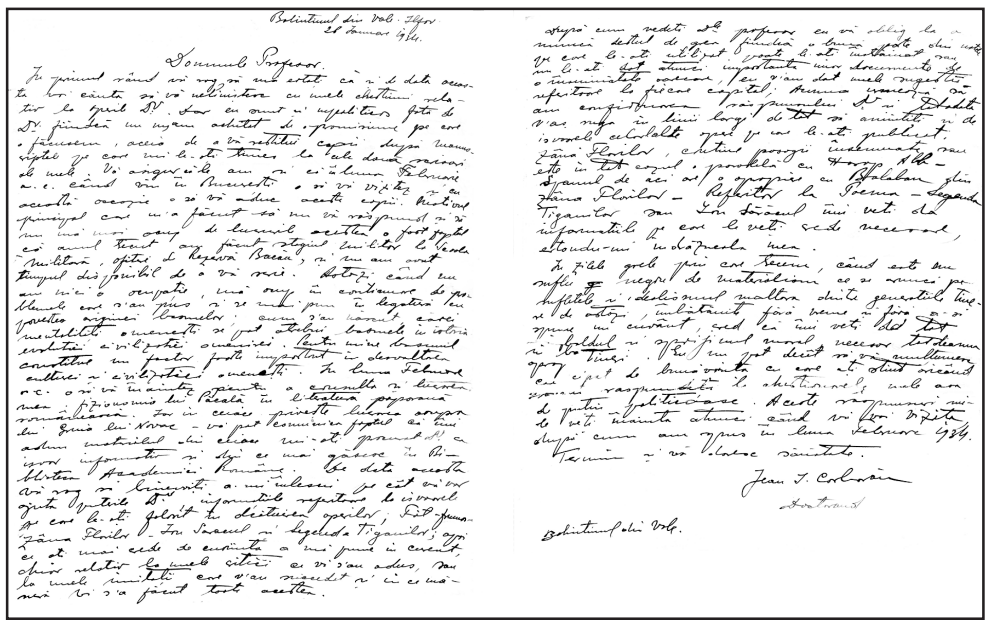
Discipol al istoricului literar Nicolae Cartojan (1883–1944), tânărul și pasionatul cercetător al folclorului național propune o lucrare de doctorat, sugestiv intitulată, *Fizionomia lui Păcală în literatura populară românească,* pentru care *adună, citește, recitește* și *reinterpretează* tot materialul existent în crestomații, colecții publice și particulare.

În această ordine de idei și, mai ales, la insistențele lui Nicolae Cartojan, profesorul Ion Carbarău se adresează lui Petre Dulfu (1856–1953), trimițându-i un amplu și modern *chestionar* privitor la cele mai însemnate cărți ale sale, solicitându-i știri și informații, românești și străine, care l-au influențat în elaborarea lor.

E uimitor, astăzi, cum un senior al scrisului de altădată, fără să ezite, îi răspunde punctual tânărului, foarte tânărului dascăl Ion Carbarău, explicându-i și clarificându-i unele aspecte privind circulația europeană a unora dintre motivele specifice literaturii populare.

Impresionează, în urma publicării acestor documente de istorie literară, lectura bogată, integrală și atentă a tuturor crestomațiilor de folclor existente, până la acea dată, în cultura română.

E de tot interesul faptul că profesorul Ion Carbarău uzitează, cu o anume familiaritate și lejeritate, celebra carte a lui Henry Carnoy, *Traditions populaires* de l'Asie, 1883, care nu era la îndemâna oricui atunci, ca și acum, de altfel.

O investigație profundă în *biblioteca* și *arhiva* istoricului literar Nicolae Cartojan ar modifica, sensibil, mărturiile despre începuturile literare ale lui Ion Carbarău, care a fost un excelent cercetător al *istoriei locale* sub multiplele-i aspecte.

Bolintinul din Vale, 26 ianuarie 1934
[Județul] Ilfov

Domnule profesor,

În primul rând, vă rog, să mă [i]ertați că și de data aceasta voi căuta să vă neliniștesc cu unele chestiuni relativ[e] la operele d[umnea]v[oastră].

Dar eu sunt și nepoliticos față de d[umnea]v[oastră], fiindcă nu m-am achitat de o promisiune pe care o făcusem, aceea de a vă restitui copii după manuscriptele pe care mi le-ați trimis la cele două scrisori ale mele.

Vă asigur că le am și că în luna februarie, a[nul] c[urent], când vin în București o să vă vizitez și cu această ocazie o să vă aduc aceste copii.

Motivul principal care m-a făcut să nu vă răspund și să nu mă mai ocup de lucrurile acestea a fost faptul că anul trecut am făcut stagiul militar la *Școala Militară,* ofițeri de rezervă, Bacău, și nu am avut timpul disponibil de a vă scrie.

Astăzi când nu am nici o ocupație, mă ocup în continuare de problemele care s-au pus și se mai pun în legătură cu povestea originii basmelor: cum s-au născut, cărei mentalități omenești se pot atribui basmele în istoria evoluției și civilizației omenești.

În luna februarie, a[nul] c[urent], o să vă înaintez pentru a consulta și lucrarea mea, *Fizionomia lui Păcală în literatura populară românească*[1].

Iar în ceea ce privește lucrarea asupra lui *Gruia lui Novac,* vă pot comunica faptul că îmi adun materialul din ceea ce mi-ați procurat d[umnea]v[oastră] ca izvor informativ și din ce mai găsesc în Biblioteca Academiei Române.

De data aceasta, vă rog să binevoiți a-mi înlesni, pe cât vă vor ajuta puterile d[umnea]v[oastră], informațiile referitoare la izvoarele pe care le-ați folosit în alcătuirea operelor: *Făt-Frumos, Zâna Florilor, Ion Săracul* și *Legenda Țiganilor,* apoi ce-ați mai crede de cuviință a mă pune în curent, chiar relativ la unele critici ce vi s-au adus, sau la unele imitații care v-au succedat și în ce măsură vi s-au făcut toate acestea.

Chestiunea publicării acestor studii ale mele rămâne pentru mai târziu, atunci când posibilitățile materiale îmi vor permite.

***Povestea lui Făt-Frumos,* sub toate numele pe care acest erou îl poartă în basme, constituie un bun comun și este greu de făcut un rezumat al tuturor aventurilor fantastice puse pe socoteala eroului, aventuri, pe care Făt Frumos le săvârșește întocmai, oricâte piedici i s-ar pune în cale.**

În literatura atât de bogată a basmelor noastre este suficient să deschidem culegerile însemnate ale lui Petre Ispirescu sau Ion Creangă și ne putem convinge de acest lucru.

***Harap-Alb, Făt-Frumos fiul [I]epei* de Creangă, *Dunăre Voinicul, Ileana Sânziana, Prâslea cel voinic și merele de aur* de Petre Ispirescu, în toate aceste basme și încă multe altele, găsim materialul pe care-l prelucrați în poveștile ce le-ați versificat cu atâta înțelegere de bun simț.**

Din această cauză vă rog să-mi răspundeți pe capitole așa cum mi-ați dat informațiuni la *Păcală* și *Gruia lui Novac.*

***Cap*[itolul] *I – La vatra părintească,* povestea are unele asemănări cu *Dunăre Voinicul* de Ispirescu și *Făt-Frumos fiul [I]epei de Creangă,* ați cunoscut și alte izvoare ?**

D[umnea]v[oastră] cred că ați căutat ca să dați lui Făt-Frumos înfățișarea lui Gruia lui Novac ?

***Cap*[itolul] *II – Lupta cu zmeul,* este interesantă și o întâlnim atât în basme, cât și în snoavele lui Păcală, este vreo apropiere ca material informativ ?**

Aruncarea cu buzduganul este o scenă de întrecere și în povestea *Dănilă Prepeleac* de Creangă, în *Prâslea cel voinic și merele de aur* de Ispirescu, în *Dunăre Voinicul* sau *Făt-Frumos fiul [I]epei*.

Fondul este în multe părți apropiat. Important aci găsim episodul în care eroul se folosește de *apă vie* ca și Alexandru Macedon care își ia *apă vie* din insula Gimnosopiștilor, în luptele lui cu Por împărat, motivul acesta îl găsim în *Povestea lui Harap Alb* de Creangă sau *Dunăre Voinicul* de Ispirescu.

Mă interesează motivul acela în care Făt-Frumos scapă pe cei trei frați ai Floricăi de la zmeu, făcându-l pe acesta să le dea viața întrucât zmeul îi omorâse.

***Cap*[itolul] *III – Balaurul,* este necunoscut, fiindcă motivul acesta constituie un element de încercare pentru toți eroii basmelor din toate literaturile populare. Citez aci numai un singur caz elocvent.**

Într-o culegere de povești a lui Henry Carnoy, *Traditions populaires de l'Asie*[2], Minerve, 1883, pag[inile] 75–90, este basmul, *Cele trei haine minunate*, întreg fondul este același[i] din basmele noastre și are asemănare frapantă cu toate scenele care se petrec în acest capitol.

Astfel eroul scapă fata împăratului de la moarte fiindcă omoară balaurul ce stăpânea fântâna cu apă dulce, precum și faptul că este omorât de un faraon.

Motivul acesta a fost înscris și în *Basmele* lui Petre Ispirescu, *StatuPalmă, Barbă-Cot* este rivalul lui *Făt-Frumos,* acesta îl răpune, așa se notează în *Dunăre Voinicul* și în *Făt-Frumos fiul [I]epei* de Ion Creangă, în *Prâslea cel voinic și merele de aur* găsim același[i] motiv, lupta cu zmeul pe tărâmul celălalt.

***Capitolul IX – Mama lui Făt-Frumos*, motivul îl găsim în Ion Creangă, *FătFrumos fiul [I]epei*, unde eroul și cu frații săi, Sfarmă-Piatră, StatuPalmă, se luptă cu Barbă-Cot, și aci este vorba că toți eroii sunt omorâți în lupta cu armata lui Barbă-Cot, este vorba aci de năframa cu care mama lui Făt-Frumos [i]apa îl învie, când află că e mort după cele trei pete de sânge care apar pe năframa ce o avea de la fiul ei, deci este f[oarte] mare apropiere între un fond și altul și a sufletului pentru a-l învia, apoi viața și lui Sfarmă-Piatră și Strâmbă-Lemne, murind ea în loc.**

***Capitolul X* – Povestea ce se înfățișează în acest capitol este foarte importantă, motivul este f[oarte] vast, îl putem urmări și în lumea basmelor antice, la noi ca și aiurea.**

Amintim Henry Carnoy, *Traditions populaires de l'Asie*, Minerve, 1883, basmul amintit mai sus este identic.

***Făt-Frumos fiul [I]epei* a lui Creangă, *Prâslea cel voinic și merele de aur,* este motivul identic. În *Don Quijote* găsim că eroul se bagă într-o gaură pentru a merge în lumea cealaltă.**

Aci mă interesează faptul că poate ați cunoscut mai multe basme pe care le-ați combinat formând un tot pentru a impresiona mai mult.

De ex[emplu] găsim notat aci „porcul cel de lapte la muntele Răzleț" ați cunoscut vreo poveste în acest sens. Porcul pe care-l întâlnește Făt-Frumos și care vorbește, el fiind stăpânul locului, lupta eroului cu porcul.

Motivul, în care amândoi rivalii cer apă, seu sau lapte de la un vultur, îl găsim în multe povești, notorii, *Prâslea cel voinic și merele de aur*, basmul lui Carnoy, *Făt-Frumos fiul [I]epei*.

Ați cunoscut vreo poveste în care Statu-Palmă, Barbă-Cot să fie întărit prin puterile lui din prepelița care se află în cutia de aur de la porcul mistreț ?

Vedem, apoi, cum Făt-Frumos aduce pe cele trei fete și le dă fraților săi de cruce, iar aceștia nerecunoscători nu vor să-l scoată în lumea aceasta, ci rămâne tot în iad.

D[umnea]v[oastră] îmi veți arăta pe cât e posibil care au fost elementele de bază ce le-ați folosit atât aci, cât și în întreaga lucrare.

***Capitolul XI* – În capitolul *Vulturul* scenele care se petrec sunt interesante, în povestea *Prâslea cel voinic și merele de aur* aflăm același[i] motiv identic.**

Ceea ce mă surprinde este asemănarea frapantă cu povestea *Cele trei haine minunate* a lui Henry Carnoy în toate punctele de vedere.

***Capitolul XII*, *Răsplata dumnezeiască,* mai cu seamă scena cu întâlnirea lui Făt-Frumos cu fiul său, este cred o întorsătură aparte, care vă atribuie paternitatea, iar faptul că Făt-Frumos îi iartă pe Strâmbă-Lemne și SfarmăPiatră este comun în toate poveștile.**

După cum vedeți d[omnu]le profesor, eu vă oblig la o muncă destul de grea fiindcă o bună parte din notele pe care le-ați utilizat poate le-ați înstrăinat sau nu le-ați dat atunci importanța unor documente de o însemnătate oarecare, eu v-am dat unele sugestii referitoare la fiecare capitol.

Acuma urmează să am confirmarea răspunsului d[umnea]v[oastră] și totodată v-aș ruga, în linii largi de tot, să amintiți și de izvoarele celorlalte opere pe care le-ați publicat.

Zâna Florilor*, conține pasagii însemnate sau este, în tot cazul, o paralelă cu *Harap-Alb.* Spânul de aci are o apropiere cu Balaban din *Zâna Florilor.

Referitor la poema *Legenda Țiganilor* sau *Ion Săracul* îmi veți da informațiile pe care le veți crede necesare, [i]ertându-mi îndrăzneala mea.

În zilele grele prin care trecem, când este un suflu negru de materialism ce se aruncă pe sufletele și idealismul multora dintre generațiile tinere de astăzi, îmbătrânite fără vreme și fără aș spune un cuvânt, cred că îmi veți da tot imboldul și sprijinul moral necesar totdeauna unor tineri.

Eu nu pot decât să vă mulțumesc anticipat de bunăvoință cu care ați știut oricând să-mi răspundeți la chestionarele mele așa de puțin politicoase.

Aceste răspunsuri mi le veți înainta atunci când vă voi vizita, după cum am spus, în luna februarie 1934.

Termin și vă doresc sănătate.

Jean I. Carbarău
Doctorand

Note:
Originalul acestei epistole, inedite, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

---

[1] Manuscrisul acestei lucrări nu a fost, încă, identificat în vreo bibliotecă sau arhivă publică.

[2] La Biblioteca Academiei Române nu se află ediția amintită aici, ci o alta, Henry Carnoy et Jean Nicolaides, *Traditions populaires de l'Asie*, Maisonneuve et Ch. Leclerc, Paris, 1889, 2 f. + 369 pages (*Les littératures populaires de toutes les nations. Tome XXVIII*) . -

Vidin – biserica din pământ

Luminița Cornea

Încerc să-mi închipui ce atmosferă era într-o biserică construită sub pământ, în perioada persecutării creștinilor. De ce mă gândesc acum la așa ceva ?! După atâtea secole...

Am fost la Vidin, într-o asemenea biserică aflată în pământ. Nu, nu datează din acea epocă mult prea îndepărtată pentru noi astăzi. Am fost într-o micuță biserică cu zidurile aflate pe jumătate în pământ. Pentru a intra în bisericuță, cobori câteva trepte. Nu le-am numărat. Nu erau multe. Ideea de a coborî trepte pentru a intra într-o biserică mi se pare ceva neobișnuit, deoarece, în vremea de azi, noi urcăm trepte (uneori chiar multe), pentru a intra într-o biserică.

Eram la Vidin, foarte aproape de Dunăre. Făceam parte din delegația Despărțământului ASTRA din Iași (președinte prof. Areta Moșu) care organizase Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării" (18-21 octombrie 2013). Nu știu cum am ajuns la biserica din pământ, adică aflată în pământ, pentru că nu era trecută în program. Familia Gheorghiev, români din Vidin, ne-a condus, dar acum sunt convinsă că ne-a chemat Sfânta Cuvioasă Parascheva, ocrotitoarea micuțului lăcaș ortodox. Icoana-i o poți vedea la loc de cinste, spre închinăciune, între pereții cu valoroase picturi vechi aflate în stare avansată de degradare. Ce mândre vor fi fost odată ! Câtă lumină și frumusețe vor fi dăruit celor care li s-au închinat cu iubire și credință !

Plini de mucigai, pereții emană un miros greu cu care te obișnuiești dacă stai mai mult în biserică. E clar că se cer urgente lucrări de restaurare. Acestea au început. Acoperișul, aproape plat, fără aparența de a adăposti o biserică, a fost de curând reînnoit. De asemenea pare nou și gardul de fier forjat care protejează lăcașul aflat în vecinătatea unor blocuri construite, desigur, în perioada comunistă. Câte a pătimit sfântul lăcaș ! Când a fost ridicat, s-a construit în pământ, fiind în timpul ocupației otomane, care în numele islamului, nu permitea ca bisericile creștinilor să fie mai înalte decât casele șalvaragiilor, apoi, peste secole, a fost ascunsă între blocurile comuniste. E bine (nu-i așa ?) că nu a fost dărâmată, ca multe surate din lagărul comunist. Ce soartă ! Totuși de veacuri, bisericuță aflată în pământ, privegheată de Cuvioasa Maică Parascheva, oferă dragostea ei creștinilor.

În interior impresionează iconostasul, prin atributul de bijuterie, cu frumusețea icoanelor. Ieșind, instinctiv privești spre peretele cu tabloul votiv, al ctitorilor. Este atât de degradat, încât, nespecialist fiind, nu reușești să te edifici asupra ctitorilor.

Surpriza pentru noi, vizitatorii din acel octombrie 2013, a fost numele ctitorului bisericii: domnitorul român Matei Basarab (1588-1654). Aflăm că și biserica veche a Mitropoliei din Vidin cu hramul Sfântului Pantelimon este de asemenea ctitorie a lui Matei Basarab (a domnit între 1632-1654). Și alte multe ctitorii a avut acest mare voievod român în sudul Dunării. Adăugate la cele, mai numeroase, ctitorite în nordul Dunării, se pare că Matei Basarab îl întrece pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare. Vrednică să le fie pomenirea ! Ferice de acele vremuri binecuvântate ! Cât de iubiți erau voievozii de poporul binecredincios ! Timpuri mai bune și mai blânde.

Desigur Matei Basarab a ctitorit biserici pentru românii din sudul Dunării cu același sânge cu românii de peste Dunăre. Cum se numeau, în timpul domniei lui Matei Basarab, românii din sudul Dunării ? Astăzi, în Vidin, ei sunt numiți vlahi. În Bulgaria, minoritatea vlahilor este recunoscută oficial, pe când minoritatea „românească" și numele de „român" nu sunt recunoscute. De ce ?

Unde ești Voievodule Basarab, cel din neamul descălecătorilor de țară ? Vino să ne dezlegi enigma !

POENĂREȘTII

Vasile Grigorescu

Suntem datori să spunem de la început, că cercetarea în cazul familiei Poenărescu nu este completă. Este un subiect la care încă se lucrează și sperăm ca o monografie să-i fie dedicată în anii următori. Totuși, nu ne-am putut stăvili imboldul de a scrie despre Dimitrie și Constantin Poenărescu, mai cu seamă după ce am citit apelul patetic către dl Mihai D. Sturdza, publicat de curând în revista *Dilema*. Domnul Sturdza, din postura sa de proprietar, recunoscut după ani de procese, al clădirii ce adăpostea (adăpostește) MLR, era rugat să cedeze respectivul imobil către „cultura română". Această „cultură română", mai precis cea instituționalizată, a pierdut în anii din urmă multe asemenea clădiri pe care le ocupa ca moștenitoare a abuzurilor săvârșite în regimul comunist. Opinia publică a subliniat mai degrabă răutatea proprietarilor „recuperatori" decât incapacitatea managerilor noștri culturali de a găsi soluții pentru intrarea în legalitate patrimonială a instituțiilor noastre.

Aflând despre cazul MLR, instituție a Primăriei Bucureștilor, nu m-am putut opri să nu mă gândesc la Constantin (Dinică) Poenărescu, cel care și-a cedat casa tocmai acestei Primării, pentru a organiza o școală de cartier. Și m-am întrebat, oare de ce nu mută Primăria Capitalei una din instituțiile de cultură văduvite de sediu în casa Poenărescului, de pe strada Antim, în loc să lase (contrar voinței testatorului) în afara circuitului public o așa mândrețe de clădire din buricul Bucureștilor ?

Familia Poenărescu și-a avut căminul în satul Poenari, ce astăzi ține administrativ de comuna Ulmi, din județul Giurgiu. Localitatea este așezată pe malul stâng al Răstoacei (vechea denumire a Sabarului), având vecin, pe malul drept, Bolintinul din Vale. Așa cum spuneam, informațiile despre acest neam sunt destul de sărace, chiar și cele existente având nevoie de verificări. Cum nu credem că este cazul să încărcăm mai mult articolul de față, dăm o scurtă notă pregătită pentru volumul nostru, încă nepublicat, *Semne de hotar*: „Rămas în amintirea bolintinenilor ca Dinică, Dinu (Constantin) Poenărescu fusese făcut pitar pe 4 decembrie 1852 (Cernovodeanu, Gavrilă, *Arhondologiile*, p.140), în 1857 fiind înscris pe listele de alegători ca proprietar la Poenari și Malu Spart. Probabil fiul lui Andrei Poenărescu, stăpân în Poenarii lui Enuță la 1831-1833 (Filitti, *Arenda*, p.17), fiu, la rândul lui, al lui Enuță vtori vistier Poenărescu, mort mai înainte de 1819."

Dimitrie și Constantin Poenărescu stăpâneau moșie nu numai la Poenari, ci și la Bolintinul din Vale (pe ea avea să se ridice Spitalul). Aici era anunțată proprietară *Manda Poienărescu Bolintineanca*, după cum figurează în *Monitorul Oficial* (172/1879) în care este chemată să participe la hotărnicia unei părți din moșia Bolintinului alături de „dumneaei Lina Castriș Bolintineanca, părtașe în Bolintinu Știrbesci de Jos; ceata moștenilor Borobeici și Portărei, idem; dumnealui Ioniță Căpriță, cumpărător în Bolintinu Știrbesci" etc. Numele acestei Manda (și al altor Bolintineanu) a fost citit în urmă cu vreo optzeci de ani pe o placă de marmură ce era așezată pe monumentul funerar al familiei Bolintineanu din curtea bisericii din Bolintin Vale. Placa a dispărut între timp și toate eforturile noastre de a da de urmă acestei importante mărturii istorice au fost deșarte. La Poenari, unde se află mormintele familiei Poenărescu, cazul este același: inscripția a dispărut. Dacă cineva le-a avut în grijă, nu putem spune că și-a făcut datoria !

Monumentul familiei Bolintineanu

Școala Poenarescu din București

Mai întâi vă vom prezenta testamentul lui Constantin Poenărescu:

Subsemnatul, necunoscând momentul în care îmi voi da obștescul sfârșit și voind să regulez averea mea până când mă bucur de toate facultățile mele, dispui printr-acest Testament ca după încetarea mea din viață toată averea mea mobilă și himobilă să treacă în stăpânirea prea iubitei mele nepoate Sevastița Stefanopolo, rămâind desăvârșita asupra acestei averi cu îndatorirea a păzi următoarele:

I. Înmormântarea mea se va face la moșiea Poenari, în locul părinților mei, cu toată ceremoniea și honoarea cuvenită neamului nostru, obligată fiind moștenitoarea mea a-mi căuta sufletul după cum prescrie sânta noastră religie ortodoxă precum și după trecerea celor șapte ani, să facă pomenirea cu Arhiereu de patru ori în fiecare an, odată la Moși, la Sfântul Arhanghel, la Sâmbata morților și la ziua în care îmi voi da obstescul sfârșit;

II. Numita mai sus moștenitoarea mea, va da după încetarea mea din viață școalei normale din București galbeni patru sute (no. 400) austrieci, asemenea va da și Spitalului Filantropiei de aici, din București, iarăși galbeni 400 (no. 400);

III. Mariea, femeiea care se află servind în familia noastră mai mulți de ani 35 și la mine trecuți de 25 de ani, în care interval m-a slugitu cu toată cinstea și credința, îi las a i se da de moștenitoarea mea galbeni austrieci 500 (no. 500);

IV. Mai rog pe moștenitoarea mea a da pentru măritișul a trei fete sărace dar de familii bune câte lei vechi două mii (no. 2000) lei vechi la fiecare;

V. Casa mea de aici, din suburbiea Biserica Albă, în care acum locuesc eu, rog pe scumpa mea mostenitoare ca îndată dupa încetarea mea din viață să o predea comunei București spre a servi de ***școală****, numai* ***care va purta numele de Constantin Poenărescu, iar de se va încerca casa comunală a o preschimba de la destinația de casă de școală, atunci se va lua înapoi de moștenitoarea mea sau urmașii Domniei-Sale;***

VI. Ertu dar pe toți cei ce mi-au greșit și m-au amărât în această vremelnica Lume și asemenea cer și eu de la dânșii ertare;

VII. Nu permit nimănui a ataca acest testament care nu este altceva decât curat expresiunea dorinții sufletului meu;

Pentru a se cunoașce ca acest Testament coprinde propriea și libera mea voință, am rugat pe onor Tribunal Ilfov, secsiea III, a-i face legalizarea după lege.

1874 Iulie 5, București. Constantin Poenărescu

(Arhivele Statului București, Fond *Ministerul Culturii Naționale*, dosar..., p. 6,7)

Cu precizarea că toate cele prevăzute în cele două testamente au fost realizate întocmai, unele întărite chiar prin decrete regale, vă prezentăm și pe cel al lui Dimitrie Poenărescu:

Subsemnatul Dimitrie Poenărescu, proprietarul moșiei Poenari, plasa Sabaru, jud. Ilfov, fiind în întregimea minților mele și nesilit de nimeni, văzând că sunt bolnav și știind că toți suntem muritori, am voit ca să regulez ceia ce are să se facă în caz că (Doamne ferește !) aș înceta din viață, deoarece tot ce dispun prin acest act nu-și poate avea nici o tărie pe timpul cât eu voi fi în viață.

Voința mea este următoarea.

Fiindcă aceia care mi-au dovedit că mă iubesc și țin mai mult la mine sunt D-na Elisabeta Ionescu, cu care am trăit mai mulți ani și care m-a îngrijit ca o adevărată soție, precum și fiica sa Maria Daniel Angelescu, dispun ca dânsele, în urma morței mele să fie legatare și moștenitoare universale pe toată averea mea mobilă și imobilă, cu ce se va găsi în momentul morței mele, cu următoarele sarcini:

I. Să se trimită în străinătate doi tineri absolvenți ai școalei de agricultură din București, spre aș complecta studiile în ramura agriculturei, dându-li-se la fiecare câte lei trei mii șase sute pe fiecare an, acesta în interval de doi ani;

II. Să se facă în Comuna Poenari, pe moșia mea, o școală de băeți și fete, pentru a cărei construcție să se cheltuiască până la cincisprezece mii lei, intrând în această sumă și mobilierul necesar. Această școală va purta numele de Dimitrie Poenărescu; în această școală se va pune și bustu meu de marmoră;

III. Să se facă tot pe moșia mea Poenari un spital rural, pentru care să se cheltuiască cel puțin lei cinsprezece mii, intrând în această sumă și mobilierul necesar.

Pentru întreținerea în bună stare a acestui spital, să se dea o rentă perpetuă de lei două mii pe fiecare an; spitalul va purta tot asemenea numele meu, punându-se și aci bustul meu de marmoră;

IV. Să se repare cât se poate mai bine biserica aflată pe moșia

(continuare în pag. 11)

POENĂREȘTII

(urmare din pagina 10)

mea Poienari, punându-se în biserică chipul meu;

V. Să se facă pe moșia Poenari un local pentru Primărie, cheltuindu-se aproximativ lei patru mii;

VI. Las ca fini[i] mele, Anișoara Eustațiu Marculescu să se dea lei zece mii, cu condiție ca cu această sumă să se cumpere efecte, care să se depună la Cassa de depunere și venitu să se capitalizeze, putându-i-se libera cu ocasiunea măritagiului său, sau la majoritate în caz că nu s-ar mărita înainte. Bine înțeles că la cas când, Doamne ferește, când fina mea ar înceta din viață mai înainte de a intra în posesiunea banilor, aunci acești bani vor trece la moștenitori[i] săi legali;

Monumentul familiei Poenarescu din cimitirul Poenari

VII. Voesc ca finului Daniel Angelescu să i se dea lei cincisprezece mii;

VIII. Dispun ca copilei Marioara Ionescu, pe care am crescut-o eu, sa i se dea lei zece mii, cu care de asemenea să se cumpere efecte, ce se vor depune la Cassa de depuneri, putând a i se libera cu ocasiunea măritișului, sau la majoritate în cas când nu s-ar mărita înainte;

IX. Voesc ca să se dea finului meu Alexandru Stegărescu lei una mie, iar lui Fănică Coman, Gheorghe Andrei, Gheorghe Postelnicu și Dumitru Iordache la fiecare câte lei cinci sute;

X. Să se plătească o poliță semnată de mine în valoare aproximativă de cinci mii lei, care s-a dat în favoarea lui Dumitru Belu, fostul meu îngrijitor;

XI. Voesc ca dcă voi avea nenorocirea să încetez din viață, atunci să mă înmormânteze la moșia mea Poienari, făcându-mi-se pompa cuvenită, conform posițiunei și averei mele, adică un Arhiereu sau Episcop și cel puțin douăzeci preoți. Mi se vor face toate soroacele cuvenite, conform religiunei noastre creștine, cu toată pompa cuvenită până la șeapte ani; la mormântul meu se va face un monument cât se poate de frumos și un grilaju de fier, aceste în casul în care nu ar fi fost posibil să fiu înmormântat lângă răposatu meu tată, în biserică;

XII. Pentru memoria mea se va împărti la oameni săraci din Comuna Poenari lei trei mii. Tot de o dată voesc ca căsuța cu locul ei în care astăzi șade preotul bisericei Poienari, servind pentru preoți, preotului actual al bisericei și se va da lei trei sute spre a mă pomeni cât va trăi.

Pentru aducerea la îndeplinire acestui testament în toate dispozițiunile mele, în urma încetărei mele din viață, deoarece până atunci nu-și are încă o tărie, numesc ca esecutori testamentari pe d-lor Eustațiu Marculescu și Ștefan Cornea advocat, care mi-au dovedit tot d-auna că mă iubesc și că țin la mine. Pentru osteneala ce d-lor vor depune cu această ocasiune de executare a testamentului întocmai după voința mea, dispun tot de o dată pentru tot d-auna să primească fiecare câte lei cinci mii. Toate cele de mai sus fiind libera mea voință se vor aduce la îndeplinire de către d-lor executori testamentari în urma încetărei mele din viață.

Acest testament este ultima mea voință, redactat de mine, scris de d-nu G. Burneanu și fiindcă nu pot eși din casă spre a merge la Tribunal, am rugat pe Domnul Președinte al on[or] Tribunal, secția de Notariat Ilfov, a delega un d-nu Judecător ca să pecetluiască declarațiunile la acest testament, cu care ocasiune am declarat că nu pot semna din causa slăbiciunei boalei.

Să fie bine înțeles, ca toate aceste nu vor avea nici o putere decât în urma încetărei mele din viață.

Făcută astăzi, [loc gol] septembrie 1886, în București, la reședința mea din Calea Plevnei, no. 113, unde mă găsesc bolnav. Acest testament neputându-l semna din causa slăbiciunei boalei, am rugat pe d-nu G. Burneanu, scriitoru acestui testament, de m-a semnat.

Semnat: Dimitrie Poinărescu.

Martor și scriitorul actului,

Semnat: G. Burneanu, p[rofesiune] liberă, Strada Casărmei, no. 54;

Semnat: St. Cornea, avocat, strada Popa Tatu, no. 77;

Tribunalul Ilfov, sexia Notariat;

Astăzi 23 septembrie 1886, Noi G.A. Costescu, Jude pe lângă Trib. Ilfov, sexia de Notariat, prin resoluțiunea pusă pe petiția înreg. la no. 14086/86, primită din partea d-lui Dimitrie Poinărescu, care din causă de boală, constatată prin certificatul Dr. Felix, autentificat de Judele Ocolului III din București la 1886, septemrie 19, nu s-a putut presenta la Tribunal, transportându-ne dimpreună cu d-l H. Cernătescu, adjutor de grefă al acestui Tribunal la reședința d-lui Dimitrie Poinărescu din București, Calea Plevnei no. 113, spre a se lua declarațiunele salle asupra testamentului ce s-a depus spre autentificare, în doua esemplare, dintre care numai unu din esemplare iscălit numele Dimitrie Poinărescu de d-nu G. Burneanu, ca scriitor al testamentului și ca martor, precum și de domnul St. Cornea în calitate de martor, am găsit la zisa reședință pe d-nu Dimitrie Poinărescu, rentier, în adevăr bolnav, însă în deplinătatea minței și memoriei sale și pentru că d-nu Dimitrie Poinărescu nu ne este personal cunoscut, ne-a presentat ca martori în constatarea indentității sale pe d-nu G. Burneanu, de profesiune liberă, domiciliat în strada Casărmei no. 54 și pe Ștefan Cornea, de profesie advocat, domiciliat strada Popa Tatu no. 77, ce se află de față, ambi[i] martori personal cunoscuți nouă și care ne-au declarat că d-l Dimitrie Poinărescu este în adevăr persoana ce voiește sa facă presentul testament.

După care, în presența d-lui adjutor de grefă H. Cernătescu și a martorilor sus numiți, citind acest testament din cuvânt în cuvânt în auzul și în fața testatorului, la întrebările puse de noi, ne-a declarat că testamentul acesta ce i s-a cetit este al său, dictat de domnia sa d-lui G. Burleanu, care a servit de scriitor, că este făcut din libera sa voință.

(Arhivele Statului București, Fond....)

Din rândurile de față am dorit să reiasă mărinimia unor oameni pentru semenii lor. Să știți că au fost multe, foarte multe asemenea gesturi și despre unele (Bolintineanu, Cioflec, Rădulescu) am mai vorbit în revista noastră. Tragică este lipsa de respect pe care o arătăm pentru ce au lăsat. Patrimoniul este o vorbă în vânt, definit după cum sună interesul unuia sau altuia. În localitățile mici, ascunse, e rău. Și a vorbi înseamnă a-ți face dușmani printre rude, vecini, prieteni. Patrimoniul este o stare de spirit – are valoarea pe care vrem să i-o respectăm. Restu-i „vânare de vânt”, căci totu-i trecător; omul, și el, de bună seamă.

(*La documentarea acestui material au participat Ștefan Crudu și Gabriel Stegărescu*)

CONTRIBUȚII LA ISTORIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI DIN ZONA BOLINTINULUI. ÎNCEPUTURILE ȘCOLII DIN CĂSCIOARELE

Prof. Alexandru BIRO

Comuna Găiseni se găsește actualmente în nord-vestul județului Giurgiu, fiind formată din patru sate: Găiseni, Căscioarele, Cărpenișu și Podul lui Popa Nae. Comuna este tăiată în două părți, pe direcția nord-sud de râul Argeș, satul Căscioarele aflându-se la vest. În trecut, din punct de vedere administrativ, existau două comune, aflate în județe diferite: Căscioarele în județul Vlașca, ce cuprindea satele Căscioarele, Golășei, Podul lui Popa Nae, Poiana lui Stângă și Suseni și comuna Găiseni, în județul Dâmbovița, cu satele Găiseni și Cărpenișu. Din punct de vedere geografic, ea este așezată în zonă de luncă și în apropierea celei mai mari păduri de lângă București, masivul Căscioarele-Malu Spart, de aproximativ 5000 de hectare, rest al pădurii Vlăsiei.

O monografie științifică despre Căscioarele nu există până acum, totuși, localitatea și, mai ales principalul monument feudal de aici, fosta mănăstire cu acest nume, a stârnit interesul unor mari istorici. Astfel, în 1908, Nicolae Iorga a publicat inscripțiile de pe pietrele de mormânt din biserică în volumul al doilea al lucrării *Inscripții din bisericile României*. În 1940, preotul Marin I. Dumitrescu publică o monografie a mănăstirii, care însă păcătuiește prin lipsa informației științifice, ea bazându-se, mai ales, pe legende și mai puțin pe adevărul istoric.

Despre istoricul învățământului din Căscioarele nu se scrisese mai nimic până la monografia din 1987 a subsemnatului. Apăruseră, doar sporadic, în lucrări generale privind istoricul învățământului la sate, informații asupra legislației, stării școlilor sătești în diverse perioade. Astfel, în lucrarea lui V.A. Urechea, *Școlile sătești din România* apar datele principale privind etapele de înființare ale învățământului sătesc, iar informații prețioase despre spiritul reformelor de la 1838-1839 se găsesc în lucrarea lui N. Iorga, *Istoria învățământului românesc*. Primele informații directe despre școala din Căscioarele există doar în lucrarea lui Ioan Boldescu, *Memoriu sau notițe istorice despre școalele din orașul Giurgiu și județul Vlașca*, tipărită la Giurgiu în 1885. Acolo apar date despre școala condusă de Daniil Cordescu, ce se găsea la Căscioarele și care putea fi comparată cu cele din capitala județului.

Cercetarea făcută de mine asupra modului cum a apărut învățământul la Căscioarele a folosit, în principal, materiale de arhivă existente în Arhivele Statului, atât în cele Centrale cât și în cele din județul Giurgiu. Am găsit astfel o serie de documente prețioase cu referiri directe sau indirecte la școala din Căscioarele în perioada 1837-1844, în fondul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii cât și în Fondul Prefecturii (Ocârmuirii) județului Vlașca. Ele oferă informații asupra dascălului, numărului de elevi, locul clădirii, starea sa, dotarea școlii etc. O sursă cercetată de mine, datorită statisticilor deținute, a fost *Almanahul Statului* pe anii 1836-1844. Pentru perioada de după 1860, până la primul război mondial, am folosit Arhiva Ministerului Instrucțiunii, unde am găsit un dosar întreg asupra școlii din Căscioarele, ziarele locale cum era *Buletinul județului Vlașca* sau *Foaia Asociației Învățătorilor vlășceni*, ce m-au întrodus în spiritul preocupărilor dascălilor epocii. Neprețuite pentru mine au fost și lucrările pedagogice scrise de Daniil R. Cordescu, dascăl de înaltă ținută, lucrări publicate între anii 1872-1890.

Învățământul la sate în Țara Românească datează, cu mici excepții din secolul al XIX-lea. Dacă la orașe, înființarea de școli, unele chiar superioare, are o tradiție mai veche, la sate autoritățile n-au găsit de cuviință să sprijine înființarea lor decât atunci când s-au văzut în fața unui fapt împlinit. Desigur că este vorba aici de școlile de stat deoarece, sporadic, în unele locuri apar școli particulare încă din secolul XVIII, pe lângă mănăstiri, sau organizate din inițiativa unui om cu stare. Așa sunt școlile de la Tărtășești (IF), Peretu (TR), Suța (DB). Există puține știri despre școlile sătești până în 1833. Atunci, pe baza Regulamentului Organic, principala reglementare juridică a timpului, care în capitolul VII, secția 4, art. 364 arăta destul de clar că „învățătura publică trebuie asemenea a fi obiectul îngrijirii și privegherii stăpânirii”, în 1833 se dă legea școlară prin care se dezvoltă principiile generale de organizare modernă a instrucției școlare. Într-o primă etapă urmau să se înființeze „școlile naționale”, în fiecare capitală de județ, în fapt niște școli normale, ce funcționau pe cheltuiala statului. Legea mai prevedea și un plan de învățământ prin care, „învățăturile s-au împărțit în învățături începătoare, pregătitoare și îndeplinătoare. Învățăturile începătoare se compun de patru clase în care se învață prin metodul lancasterian, citirea, scrierea, catihistu, elemente de gramatică românească, de geografie, de aritmetică practică și de cântarea bisericească”.

Trecerea la punerea în aplicare a acestei legi a dat naștere la o serie de probleme practice greu de rezolvat. Lipsea totul. Nu existau dascăli, localuri, mobilier, manuale etc. Și mai ales lipsea dorința sinceră a multor oameni cu stare sau cu funcții de a o pune în aplicare. Bineînțeles s-a trecut la o serie de soluții temporare. În 1834 se dă legea de organizare a seminariilor teologice, ce îi consideră pe viitorii preoți „dascăli ai norodului”. Aceștia primeau pământ de la proprietar cât țăranii fruntași, beneficiau de scutire de clacă, de dijmă, primeau 3 kile de bucate pe an de la stat, iar în slujbă erau ajutați de un cântăreț și un paracliser. Cântărețul primea de la fiecare enoriaș doi lei pe an, fiind dator să învețe copiii satului carte și cântări. Dar problema nu era încă nici pe departe rezolvată. Cu adresa din 4 august 1838, Eforia Școalelor anunța Departamentul Treburilor din Lăuntru că cei mai mulți târcovnici nu vor să se facă învățători. În ce privește localurile de școală, în același an, 1838, Eforia trimite planuri model de construire a școlilor. Ulterior, în Legea din 21 februarie 1847, la art. 2 se preciza că, „se vor înființa școli la toate satele care vor avea un număr de familii de la 50 în sus. Se pot ține de aceste școli și în satele al căror număr de familii va fi mai mic de 50, când vreun asemenea sat nefiind depărtat de altul decât cel mult cu vreo mie de stânjeni”. În satele aflate pe moșiile mănăstirești, cum era cazul satului Căscioarele, se cerea de către Eforia Școalelor, la 14 februarie 1838, prin o adresă către Marea Logofeție a Treburilor Bisericești, să construiască școlile în înțelegere cu ocârmuirile locale. Dar cum toate moșiile mănăstirești erau la acea vreme arendate, arendașii nu răspundeau întotdeauna solicitărilor. De aceea, construirea școlilor a revenit în primul rând țăranilor. Tot din rândul acestora vor fi recrutați și candidații de învățători. Eforia cerea ca aceștia să fie apărați de dări, iar proprietarii de moșii să-i scutească „măcar numai de clacă, dacă nu și de dijmă. Pe lângă aceasta, Eforia adaugă rugăciune Cinstitului Departament ca să binevoiască a da porunci de a supune la plata leului hotărât pentru învățătorul satului toți șezătorii într-acelui sat fără deosebire, precum preoții, diaconii, vătășeii, dorobanții, mazilii, boierii de neam, căci de va rămâne plata numai pe familiile de birnici, ajutorul ce se cere pentru învățători va fi peste puțin și, prin urmare, nu se vor putea ține la acele școli oameni mai aleși, dintre săteni”. Candidații trebuiau să se prezinte la școala normală a județului în perioada dintre 26 aprilie și 1 august și între 15 august și 26 octombrie, timp de 3-4 ani. Drept candidat era acceptat dacă avea un minim de cunoștiințe – scris, citit – urmând ca celelalte necesare atestării să le deprindă în școala normală. Pentru a fi atestat trebuia „să știe a citi slobod, a scrie frumos, a ști pe dinafară și cu înțelegere catihistul legii creștinești, a cunoaște cântările bisericești, a ști aritmetica în toată întinderea câtă se cere pentru trebuințele cele din toate zilele, a avea cunoștiință de orânduielile ce se află descrise în cartea ce li se dă la mână pentru căutarea vitelor la boală precum și de oarecare alte asemenea învățături folositoare locuitorului țăran care sunt toate descrise în cărticelele tipărite într-adins pentru

(continuare în pag.12)

O ISTORIE TRĂITĂ (II) - Școala haretiană: Învățătorii

Gheorghe Gorincu

În anii 1932-1935 și în continuare, până în decembrie 1947, învățătorilor li se recunoștea un statut special, în cadrul învățământului românesc, atât ca pregătire profesională cât și ca misiune de îndeplinit, ceea ce îi deosebea de profesori.

La formarea și menținerea acestui statut special, contribuiau mai mulți factori și anume: familia, îndeletnicirile însușite în gospodăria părintească, condițiile care se cereau candidaților la examenul de admitere în cadrul fostelor Școli Normale; programele de învățământ și, nu în ultimul rând, viitorul loc de muncă după ani de studii, care era pentru absolvenți obligatoriu pentru mediul rural.

Să le luăm pe rând: familia era principala verigă, care asigura învățătorului un statut special. Familia considera încă din start, termen sportiv, că funcția de învățător în satul sau comuna de domiciliu ar putea fi cea mai potrivită alegere pentru fiul sau fiica gospodarului. Aceasta atât pentru prestigiul familiei în condițiile în care un reprezentant al acesteia făcea parte dintre intelectualii satului, cât și pentru sprijinul pe care îl putea acorda după absolvire tânărului/tinerei pentru a-și putea întemeia o familie, în a avea o casă de locuit, cât și pentru o gospodărie a lor, aspecte care le asigurau învățătorilor din acea perioadă stabilitate, prosperitate și respect față de locurile natale și chiar față de țară. Nu întâmplător istoria și literatura ne prezentau, pentru acea perioadă, multiple fapte de eroism de pe câmpurile de luptă ale învățătorilor, ca ofițeri de rezervă în slujba armatei române.

La statutul special al învățătorului mai contribuiau și unele îndeletniciri prestate în gospodăria părintească. Acestora dându-li-se unele explicații științifice, mai ales la orele de instruire, aveau darul să le întregească zestrea de cunoștințe și, de aici, dorința de a le pune în practică în viitoarea activitate de *apostolat* în mediul rural.

Tot atât de importante pentru statutul special al învățătorului din acea perioadă erau și condițiile cerute candidaților la examenul de admitere. După câte îmi amintesc, viitorii elevi proveneau, în general, din mediul rural și, în aceste condiții, trebuia să locuiască în internat pe toată perioada școlarizării. De asemenea, la examenul de admitere erau respinși candidații care nu aveau ureche muzicală sau care erau afoni, această din urmă cerință dându-le de înțeles viitorilor elevi că orele de muzică, de participare în ansamblurile corale, precum și învățarea unor instrumente muzicale, în special vioara, erau disciplinele de bază din perioada anilor de școală normală.

Prevederile programelor de învățământ erau tot atât de importante pentru recunoașterea statutului special al învățătorului. Aceasta, deoarece conținutul programelor școlare asigurau viitorului învățător o pregătire multidisciplinară, atât cu privire la instruirea teoretică cât și practica aplicativă. În acest context, elevilor li se asigura o paletă deosebită de cunoștințe, începând cu agricultura, pomicultura, sericicultura, apicultura, zootehnia și terminând, după câte îmi amintesc, cu unele cunoștințe despre cooperativele sătești, afiliate în acea perioadă la Uniunea Internațională a Cooperativelor de Consum. Acestea au funcționat cu o gamă deosebită de servicii cerute de către populația din mediul rural și, în unele cazuri, în mediul urban, până în anul 1989 când și-au mai pierdut din importanță. Pe această linie, se cunoștea că în unele Școli Normale funcționau așa-zisele cooperative școlare, după modelul cooperativelor sătești. Aceasta, pentru ca viitorii învățători să se implice și să sprijine dezvoltarea acestor unități care veneau direct în sprijinul locuitorilor din mediul rural.

Experiența școlilor normale din acea perioadă a servit și profesorului Gheorghe Gorincu care, în perioada 1967-1975, a înființat în cadrul Liceului Economic din Brăila un magazin-școală, condus de către elevi, sub supravegherea cadrelor didactice de specialitate, despre care voi vorbi într-un episod următor.

Viitorul loc de muncă, la început în mediul rural, al absolventului, avea să adauge noi valențe statutului special al învățătorului. Această obligație era specifică absolventului de Școală Normală. Nu mai era întâlnită la alte profile ale învățământului din acea perioadă.

După câte am reținut, măsura era justificată prin faptul că obiectivul principal al reformei învățământului românesc, inițiat de Spiru Haret, era ridicarea nivelului de cultură al satelor, comunelor și, în final, al locuitorilor acestora. Se cunoștea că, în toată această perioadă de zece ani, cât Spiru Haret a fost Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, și în continuare, până în anul 1948, au fost înființate multe școli în mediul rural, biblioteci, case de cultură, cu șezători și activități de culegere de folclor, și cu activități de cinstire a eroilor căzuți pe câmpurile de luptă finalizate cu ridicarea și dezvelirea unor monumente semnificative amplasate în fața sau în preajma instituțiilor publice.

O mare dezvoltare a cunoscut, în acea perioadă, înființarea și funcționarea unor ansambluri corale formate din locuitorii satelor și comunelor care, în unele cazuri, erau cunoscute în afara județului și chiar a țării.

Ar fi de reținut că, pe acest fundal, în toată această perioadă, s-a afirmat un mare număr de învățători, în majoritatea domeniilor publice – literatură, artă, culegere de folclor, dirijori de ansambluri corale și, nu în ultimul rând, de politicieni, despre care voi vorbi în episoadele următoare.

CONTRIBUȚII LA ISTORIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI DIN ZONA BOLINTINULUI. ÎNCEPUTURILE ȘCOLII DIN CĂSCIOARELE

(urmare din pag. 11)

asemenea învățături". În școlile din sate cursurile urmau să aibă loc între 27 octombrie și 26 aprilie. După această dată copiii intrau în vacanță, iar candidatul pleca la școala normală.

Dezvoltarea învățământului la sate în județul Vlașca a urmat, în general, aceeași cale ca și în restul țării. Vechi județ al Țării Românești, Vlașca avea o capitală relativ nouă, din 1831, Giurgiu. Până atunci, deoarece Giurgiu fusese raia turcească, capitala fusese Găești. Aici, la Giurgiu, fusese clădită cu cheltuiala orașului, încă din 1832 o școală publică al cărui profesor era în 1836 Dimitrie Serghiad. Acesta, fiind confruntat cu grave probleme materiale (era tată a 14 copii), cere Eforiei o gratificație de 1500 de lei, care i se aprobă de abia la 21 octombrie 1837. El, încă de la 1 septembrie, se mutase însă la Craiova. În locul lui va fi numit Scarlat Turnavitu, caracterizat extrem de pozitiv deoarece „a urmat toate învățăturile de umanioare ale Colegiului din București și s-a deprins în profesia de învățător prin predarea la lecții cu cari au fost însărcinat la deosebite instituturi". Va funcționa ca profesor în Giurgiu până în 1843, remarcându-se prin calități de bun organizator și de ctitor al școlilor sătești. Primii doi ani au fost foarte grei. De abia în anul școlar 1839-1840 se adună la Giurgiu mai mult de jumătate din candidații de învățători. Un motiv principal era situația precară în care se găsea clădirea școlii din Giurgiu, mai ales după cutremurul din 11 ianuarie 1838. O adresă către Eforia Școalelor, semnată de profesor, arăta următoarele: „Fac cunoscut Cinstitei Eforii că cutremurul de la 11 ianuarie între alte stricăciuni ce a făcut școalei, mai însemnat este că a dărâmat o parte a sobei sălii de predare, care mă împiedică la predarea lecțiilor." Un motiv și mai important era absenteismul candidaților. Recrutați inițial din rândul cântăreților bisericești sau a preoților, care nu arătau o mare atracție pentru meseria de dascăl, locurile în clase rămâneau neocupate. De abia în următorul an școlar se permite recrutarea și din rândul țăranilor. Hotărârea a stârnit entuziasmul profesorului Turnavitu, care scria la 29 mai 1838 Eforiei: „Așezământul acesta, ce făgăduiește obștii un folos neprețuit a făcut în sufletul meu atâta întipărire de bucurie încât nu numai că am făcut trei poftiri formale Cinstitei Ocârmuiri dar încă cu multă nerăbdare am așteptat și aștept trimiterea acelor tineri de prin sate." Cursurile începute în august au avut peste o sută de candidați. Numărul era însă insuficient existând peste două sute de sate. În acest an, profesorul își creează o rețea de revizori și subrevizori pentru cele patru plăși ale județului din acea vreme. Voia să cunoască în amănunt situația reală de pe teren, mai ales că era mereu solicitat de către mai marii județului să prezinte diverse informații despre școli. Există astfel o corespondență susținută între profesor și Ocârmuirea județului sau Subocârmuirile plășilor. În adresele sale profesorul arată greutățile în care se zbăteau candidații. Astfel, în mai 1839 el scrie Ocârmuirii că: „În mai multe rânduri v-am făcut cunoscut că acei doi lei nu li s-au plătit candidaților de către săteni, asemenea acele două kile de bucate. Domnii subocârmuitori zic să le dea la alți târcovnici pe dinafara lor și nu la cei aflați în școală". Nici ideea de a da cele cuvenite direct învățătorilor de către săteni nu era prea fericită, aceștia privind-o drept o nouă povară pe lângă grelele obligații ce le aveau deja.

În anul 1840 s-a deschis și școala din Căscioarele. Spun asta, deoarece în luna mai este trimis la Giurgiu, la învățătură, candidatul satului, Tănase Mihalescu, în vârstă de 20 de ani, fiu de birnic, cu părinții tot din Căscioarele. Sigur, există posibilitatea ca școala să se fi deschis mai devreme, poate la 1838 și, până la găsirea acestui candidat să fi funcționat ca învățător vreun cântăreț de la mănăstire. Documente, însă, nu am găsit. Nu știm nici unde funcționa școala. Mai mult ca sigur în casa vreunui sătean, probabil chiar în casa familiei candidatului. Din păcate, rapoartele timpurii ale profesorului din Giurgiu nu pomenesc nimic despre numărul școlilor, al elevilor, dotarea lor etc. Primele știri apar abia în 1844. Numele lui Tănase Mihalescu apare din nou, în 1843 pe unul din cele mai înteresante documente privind istoria școlii din Vlașca. La 17 august 1843, un memoriu colectiv al tuturor candidaților din Vlașca (87 de candidați), adresat domnitorului țării, semnat de toți (a 64-a semnătură este a lui Tănase Mihalescu), ia apărarea profesorului lor împotriva unor „hangii, arindași și alți vrăjmași ai noștri din Giurgiu". Candidații cer domnitorului să nu îngăduie ca „jăfuitori și oameni fără de suflet să-și bată joc de învățăturile noastre". Pentru ei „domnul profesor pe care îl cunoaștem de atâția ani ca pe un adevărat părinte", le-a fost și „apărător împotriva tutulor vrăjmașilor noștri". De aceea, în numele a „4000 de școlari", ei cer: „să ne dăruiești pe domnul Pitar Scarlat Turnavitu", amenințând că, în caz contrar „cădem în deznădăjduire și suntem siliți a părăsi o meserie pe care ne-a făcut Domnul Profesor s-o iubim atât de mult și pentru care cu mult zel am făcut atâtea osteneli". Memoriul candidaților a fost primit cu iritare de către mai marii vremii, care nu puteau vedea cu ochi buni o asemenea îndrăzneală a unor simpli fii de țărani. Profesorul Scarlat Turnavitu este mutat la Buzău, în locul său fiind numit Ioan Grințescu.

Următorii ani au adus schimbări destul de mari în viața școlii, inclusiv al celei din Căscioarele. În 1844, într-un raport prezentat de revizorul școlar al plășii Ogrezeni, satul Căscioarele este trecut ca având școală construită, cu 88 de elevi înscriși. În același an, într-o adresă trimisă de profesor revizorului se arată ce lipsuri mari aveau localurile școlilor: „Școalele din această plasă, nici până acum nu sunt pardosite, n-au uși, n-au coșuri, n-au paturi în odăi după orânduială". Un alt document, intitulat: „Listă de mobilele școalelor comunale", din anul 1846, aflăm că existau în școala Căscioarele „2 bănci bune, iar trei să se meremeticească,t rei semicercuri să se facă din nou, 2 table de socoteală, să se facă din nou". Acest mobilier, extrem de sărac nu are însă ceva ieșit din comun. O adresă a Eforiei Școalelor către Ocârmuirea județului Vlașca este edificatoare: „De la unele ocârmuiri primindu-se bani pentru lipitul tablelor lancastrice pă mucava, Eforia a văzut că acești bani s-au împlinit doar pentru foile ce să împărțisă pă la școalele comunale... Dintr-aceasta, Eforia a luat prilej a desluși prin țirculară pe aceste ocârmuiri că numărul foilor de table ce au a să să împartă pă la școlile comunale și care trebuie lipite pă mucava este de 162 de foi fiindcă nu se trimisese toate aceste foi pă la școalele comunale căci nu luase sfârșire tipărirea lor. Binevoiască dar și această ocârmuire ca pe numărul de 162 de foi să împlinească banii lipitului pă mucava potrivit poruncii Departamentului din Lăuntru."

Începând cu anul 1845 exista la Giurgiu un nou profesor, Zaharia Boierescu. Debutul său în această funcție crease destule speranțe. Părea că se preocupă serios de dezvoltarea învățământului la sate, lăsa impresia că se va lupta pentru ca școlile sătești să dispună de condiții bune. Astfel, în octombrie 1845, trimite Eforiei Școalelor o adresă în care se arăta îngrijorat de starea mizerabilă în care se găsea învățământul sătesc. Dar, ulterior, el va părăsi această atitudine de sprijinire a învățământului sătesc, intrând în conflict cu candidații datorită unei morale proprii destul de dubioase. În acest conflict, un rol de primă însemnătate îl va avea candidatul din Căscioarele, Tănase Mihalescu. Evenimentele debutează la 1 iunie 1846. De atunci datează o interesantă adresă a profesorului din Giurgiu, prin care acesta se plânge Eforiei de doi din candidații săi, Tănase Mihalescu din Căscioarele și Neagu Ogrezeanu din Gratia. Aceștia, „în 8 zile ce le-au șăzut la școala normală n-au făcut altă ispravă decât numai de nesupunere și alte asemenea vorbe adresate către ceilalți candidați". Și nu era de ajuns. „Aceștia voiau cu aceasta să împiedice datoriile învățăturii și la ceilalți candidați." De fapt ce făcuseră cei vinovați ? Ne spune același profesor cu indignare: „Nu numai singuri au dosit [fugit] din școală fără voia subsemnatului când au arătat o împotrivitoare nesupunere". Și ceea ce era și mai grav: „Unii din candidații povățuiți de pârâți fiind a doua zi în urmă-le au dosit din școală, alții, iarăși, lăudându-le fapta au dosit, încât acum să află numai treizeci de candidați la școală, tocmai când Prea Înălțatul nostru Domn, în persoană și cu alte însemnate obraze străine se află aici". Fapta i se pare profesorului așa de gravă, încât cere Ocârmuirii să trimită alți tineri în locul celor doi și vrea chiar s-o facă public în *Foaia Sătească*, „pentru pilduirea altora". Evenimentul, însă, apare într-o cu totul altă lumină după ce citim scrisoarea adresată „cu hierbinți lacrămi", la 19 iunie 1846, de chiar unul din cei „vinovați", candidatul Tănase Mihalescu din Căscioarele, Comitetului Școlar din Giurgiu. El redă propria versiune a celor întâmplate: „Din porunca Înălțatei Eforii, fiind de la 23 aprilie și urmând la școala normală a acestui județ vreo trei săptămâni și într-o zi văz că mă cere la curtea domnului profesor ca să aduc apă cu hârdău. La curtea domnului, mărturisesc a mea vină că, din neputință nu am putut să mă duc". Neascultarea unui elev se pedepsește aspru de către Zaharia Boierescu. Continuă candidatul din Căscioarele: „Și dimineața, fiind domnul în școală și scoțându-mă din bancă și zicându-mi că de ce nu m-am dus și începând a-mi da palme și cu pumnu peste gură și în sfârșit pe unde îi venea". Bătaia este destul de gravă, deoarece cel bătut continuă: „Am căzut și peste puțintele zile m-am și bolnăvit". Bolnav, vrea să plece acasă. Și se conformează obiceiurilor introduse de profesor. „Ducându-mă la domnul de să-mi dea de știre pentru a mea plecare și cu inspecția care se cuvine adică un miel și două oca de miere ca la un al nostru părinte". Dar, probabil că profesorul nu este mulțumit cu ce primise. „După ce m-am învârtejit după boală am și venit de-acum aici la școală și Domnu au dat vorbă prin candidați ca să nu îndrăznesc a mă arăta înaintea dumnealui fără o mare dojană." Aceasta este versiunea candidatului. Oare cine are dreptate ? Cred că, totuși, fiul de țăran. Deoarece, într-un alt document un grup masiv de candidați îl reclamă pe profesor pentru numeroase abuzuri, adăugând și o listă de daruri pe care fiecare fusese obligat să le dea acestuia, bani și alimente. Ce departe suntem de situația de acum câțiva ani când aceeași candidați apărau pe profesorul lor iubit, Scarlat Turnavitu. Care a fost soarta lui Tănase Mihalescu ? El va fi înlăturat din rândurile candidaților. Încă de la 8 iunie 1846 venise la Giurgiu un alt candidat pentru satul Căscioarele, Costandin sin popa Tanase (Tănăsescu). Nu era din Căscioarele, ci din Malu Spart, avea 20 de ani, era neînsurat și fiu de preot. În „Lista de numele candidaților, învățătorilor și ale revizorilor ce se află în ființă", la rubrica „băgări de samă" se explică astfel: „acesta s-a orânduit în locul lui Tănase Mihălescu ce s-au mărginit cu porunca Cinstitei Eforii pentru rele purtări". Este ultimul document în care apare numele celui care a sperat să devină primul învățător al satului său natal. Visul nu i s-a împlinit datorită vremurilor și a unui dascăl ce nu prea făcea cinste meseriei sale. Însă școala va continua să existe și după el.

Dincolo de școală

Prof. Irina Mirela ANDREI

Anul școlar 2013-2014 a trecut în zbor, iar noi, colectivul de cadre didactice ale Școlii Gimnaziale nr. 1 Bolintin Vale așteptăm cu nerăbdare serbarea de final, pentru a-i evidenția pe elevii care, de-a lungul celor două semestre, au obținut rezultate deosebite, cu care ne mândrim.

Însă, pe lângă parcurgerea programei școlare și participarea la concursuri, școala noastră a organizat numeroase activități

extracurriculare, care au adus în sufletul copiilor, începând cu cei din clasa pregătitoare și până la a VIII-a, multă, multă bucurie. Au fost evenimente așteptate cu mare nerăbdare, la care ei au luat parte cu entuziasm. Nu le putem aminti pe toate, dar le voi enumera pe cele mai reușite.

30 noiembrie 2013 – *Halloween*, o sărbătoare, ce-i drept, mai nouă, dar cu impact asupra celor mici, cărora le oferă prilejul de a se deghiza în personajele preferate. Au defilat pe podium zânele bune, motanul încălțat, vampiri sau cavaleri și domnițe, iar costumele cele mai reușite și măștile originale au fost premiate de un juriu competent.

15 ianuarie 2014 – o manifestare dedicată aniversării luceafărului poeziei românești, poetului nepereche Mihai Eminescu, în colaborare cu Protoieria Bolintin Vale. Am fost invitați de părintele Beldiman Nicușor la noul sediu al Protoieriei de la Stoenești, unde am vizitat castelul construit de familia Drugăneștilor și am participat, într-o atmosferă adecvată, la câteva activități interesante, susținute de elevii școlilor gimnaziale de la Palanca, însoțiți de doamna profesoară Geanina Mehedințu precum și de elevii de la Bolintin Vale și Malu Spart, care au prezentat un program artistic pregătit de directorul școlii, profesor de limba română Irina Mirela Andrei. Au vorbit despre viața și activitatea literară a poetului profesorii Irina Andrei, Geanina Mehedințu, Constanța Crudu, Mihaela Călinescu, Raluca Geantă, Rodica Bădălău și părintele profesor Beldiman Nicușor.

1 iunie 2014 – „Târgul primăverii”, organizat de elevii școlii, împreună cu Asociația „Sf. Stelian - ocrotitorul copiilor” în scop caritabil, respectiv de a sprijini copiii cu dizabilități pentru a avea șansa unei vieți normale. În vederea strângerii de fonduri, au fost vândute în special obiecte confecționate de aceștia: dulciuri, jucării, obiecte decorative etc. Doamna directoare Irina Andrei a reușit, la final, să doneze suma de 3000 lei, care să-i ajute pe copiii cu probleme să se integreze în educația formală, să le îmbunătățească viața.

În calitate de director al școlii, menționez că m-am implicat, pe lângă aceste manifestări și în alte activități care au menirea de a aduce zâmbetul pe buzele elevilor, de a le stimula spiritul creativ, originalitatea, buna dispoziție și interesul.

Oferta educațională a Liceului Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” din Bolintinul din Vale

Andreea Narcise TRĂISTARU

Școala noastră își trage rădăcinile din primele forme de ucenicie. Astfel, școala de meserii a fost înființată la 1 septembrie 1927, cu fondurile și în clădirea construită special și închiriată gratuit de Asociația Bolintineanu, a fraților Constantin și Athanasie Bolintineanu. Localul se afla pe strada Poarta Luncii, în Bolintin Vale, după instaurarea regimului comunist mutându-se în casele familiei Bolintineanu care se aflau pe actualul amplasament al liceului. A funcționat până în 1934, iar din acest an s-a transformat în gimnaziu industrial cu durată de 4 ani. În 1937 a devenit instituție bugetară, în urma vizitei la Bolintin a ministrului Instrucțiunii Publice, Dimitrie Gusti, a cererii corpului profesoral și a autorităților locale. Anul coincide cu cel al decesului unuia din fondatorii instituției, inginerul Athanasie Bolintineanu.

Gimnaziul a funcționat până la 1 septembrie 1946, după care s-a reprofilat în gimnaziu mixt de fete și băieți. În perioada 1953-1973 s-a transformat în liceu teoretic, iar între 1973 și 1990 a funcționat ca liceu industrial.

Din anul 1990 instituția s-a transformat în liceu teoretic și școală profesională, pentru ca în 1995 să devină Grupul Școlar „Dimitrie Bolintineanu”.

Ne îndreptăm cu recunoștință gândul către cei care au contribuit în mod direct la înființarea acestui așezământ de cultură și către numeroșii profesori, diriginți, directori, care, de-a lungul anilor au educat mii de copii din Bolintin, din satele învecinate.

Elevii noștri participă la derularea unui număr mare de proiecte la nivelul scolii, la nivel județean si european, din care amintim: *ClubART* în parteneriat cu Casa de Cultură „Dimitrie Bolintineanu”; *Să protejăm pădurea*; *Trăiește sănătos, mănâncă inteligent*; *Romania – orașe medievale*; *Alege, este dreptul tău*; *Și eu pot fi scriitor* etc.

La nivel european s-a derulat proiectul *Influența mediului cultural asupra dezvoltării tânărului, cetățean al țării sale și al UE* în parteneriat cu 8 școli din Polonia, Cehia, Italia, Germania, Lituania, Grecia, Portugalia și Turcia. În cadrul acestuia, elevi și profesori ai școlii noastre au avut ocazia de a vizita școli și comunități din Grecia, Turcia și Portugalia, și sunt depuse cereri de finanțare pentru proiectul *Leonardo da Vinci* și un multiparteneriat *Comenius*.

Școala vă pune la dispoziție trei localuri: Corpul A - liceu; Corpul B – fost internat (săli de clasă); Corp D – ateliere. De asemenea, oferă spre utilizare și recreere: 35 săli de clasă; 2 laboratoare de informatică; Centru de documentare și informare; laborator de fizică; laborator de chimie; laborator de biologie; cabinet de limba română; cabinet de istorie; cabinet de geografie; 5 laboratoare tehnologice; cabinet medical; bibliotecă cu peste 22.000 volume și periodice; bază sportivă; parc; punct de desfacere al alimentelor; 5 ateliere.

Trebuie să menționăm că laboratoarele tehnologice și atelierele sunt dotate la standarde moderne prin Programul Phare.

Colectivul didactic cuprinde 89 de membri titulari și colaboratori, profesori de cultură generală și specialitate, ingineri și maiștri instructori. De remarcat că 20 de cadre didactice sunt foști absolvenții ai liceului bolintinean.

Oferta educațională pentru anul școlar 2014-2015, se prezintă astfel:

Clasa a IX-a – Liceu:

Filiera teoretică – 1) profil real: specializarea mate-informatică (1 clasă), specializarea științe ale naturii (1 clasă): 2) profil uman: specializarea filologie (2 clase).

Filiera tehnologică – 1) profil tehnic: specializarea tehnician instalații electrice (2 clase), specializarea tehnician mecatronist (2 clase), specializarea tehnician în industria textilă (1 clasă), specializarea tehnician mecanic pentru întreținere și reparații (1 clasă); 2) profil servicii: specializarea tehnician în activități economice (2 clase), specializarea tehnician în activități de comerț (1 clasă).

Clasa a IX-a – Școală profesională:

Profil electric / electrician rețele joasă tensiune (1 clasă);

Profil Industrie textilă și pielărie / confecționer produse textile (1 clasă).

Director: prof. Mihaela Enache;

Adresa: str. Republicii, nr. 10, localitatea Bolintin Vale, județul Giurgiu;

Tel/Fax: 0246-271283 / 0246-270622;

E-mail: mail@liceubolintin.com;

Pagina web: www.liceubolintin.com.

Simpozionul *Mediul ambiant și dezvoltarea durabilă* la Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu”

Prof. Romica MARIN

Faceți ceea ce puteți, cu ceea ce aveți, acolo unde vă aflați !
(Theodore Roosevelt)

Ziua Mondială a Mediului sau Ziua Mediului Înconjurător, este aniversată în fiecare an pe data de 5 iunie și constituie un prilej pentru instituțiile guvernamentale, administrațiile locale, asociatiile de tineri, organizatiile nonguvernamentale, întreprinzatori, industriași, inclusiv mass-media de a se mobiliza prin manifestari comune menite să atragă atenția asupra necesității protejării factorilor de mediu.

Cu acest prilej, s-a desfășurat prima ediție a Simpozionului „Mediul ambiant și dezvoltarea durabilă” la Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu”, având drept motto „Să gândim global și să acționăm local !”. Acesta urmărește să promoveze dezvoltarea durabilă și promovarea exemplelor de bună practică din comunitățile urbane și rurale dar și valorificarea unor soluții viabile găsite sau propuse de participanții la simpozion.

Simpozionul se desfășoară în cadrul Proiectului „Mai mult verde pentru sănătatea ta”, derulat în cadrul Liceului pe o perioadă de 4 ani și coordonat de profesorii Mihaela Enache, Romica Marin și Vasilica Dae.

Simpozionul a avut 3 secțiuni:

A – Să gândim global și să acționăm local: abordări interdisciplinare în scopul educației pentru dezvolare durabilă;

B – expoziție cu lucrări practice, desene, colaje, postere și fotografii reprezentări din mediul înconjurător;

C – proiecte, activități extrașcolare și exemple de bună practică derulate în școli.

La simpozionul din 2014 s-au înscris 45 de lucrări ale elevilor și 55 susținute de cadre didactice reprezentând ciclul primar, gimnazial și liceal.

La deschidere au fost prezenți reprezentanți ai CCD Giurgiu (d-na dr. Dumitra Bălan și Lucica Ababei), ISJ Giurgiu (dl inspector Adrian Nichita), Ocolul Silvic Bolintin (dl dr. ing. Rafael Ioniță), Sindicatul Învățământului preuniversitar Girgiu (dl președinte Mircea Florescu), directorul Liceului Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” (dna Mihaela Enache), directori ai unităților școlare din comunele Florești, Găiseni, Crevedia și Cosoba, cadre didactice din Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu”, Școlile Gimnaziale Bolintin Vale, Crevedia, Cosoba, Floresti-Stoienești, Tântava, Grădinari, Cartojani, Adunații Copăceni, Vărăști, ș.a, elevi din liceu și școlile participante la simpozion.

Simpozionul s-a desfășurat în parteneriat cu: ISJ Giurgiu, CCD Giurgiu și Agenția de protecție a Mediului Giurgiu și a fost sponsorizat de Consiliul Județean Giurgiu și Sindicatul Învățământului preuniversitar Giurgiu afiliat „Spiru Haret”.

Echipa de organizare a asigurat buna desfășurare în derularea simpozionului, sarcinile au fost împărțite și fiecare a avut o anumită responsabilitate: amenajarea spațiului și a expoziției cu lucrările participanților (prof. Mădălina Dyonisatos, consilier educativ); înregistrarea lucrărilor (prof. Georgeta Matei și prof. Vasilica Dae); încheierea de parteneriate (prof. Mihaela Enache și prof. Romica Marin), obținerea unor sponsorizări (prof. Romica Marin și rof. Vasilica Dae), realizarea pliantelor și promovarea pe site-uri (informatician Cătălin Tudose și prof. Onisei Enache), achiziționarea de materiale de promovare pentru participanți (prof. Mihaela Enache, director Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu”), printarea diplomelor pentru participanți – CCD Giurgiu, ș.a.

Pe această cale mulțumesc atât echipei de organizare dar și cadrelor didactice și elevilor din liceu care au sprijinit buna desfășurare ca și cadrelor didactice și elevilor participanți la acest eveniment cu lucrări.

Simpozionul a fost deschis de un grup de elevi din Școala Gimnazială Bolintin Vale coordonați de înv. Ștefania Năstase care au interpretat cântece populare despre natură. Lucrările au fost continuate cu alocuțiunile partenerilor, coordonatorilor și sponsorilor, apoi s-au prezentat lucrările pe secțiuni și în final s-au tras concluzii.

Acest eveniment este primul de acest gen din zona de nord a județului și a oferit posibilitatea elevilor și cadrelor didactic să prezinte diferite rezultate ale muncii lor, să promoveze exemple de bună practică, să cunoască modul de acțiune din alte unități școlare cu privire la proiecte ce privesc protejarea și conservarea mediului înconjurător în vederea unei dezvoltări durabile.

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

Târgul este un mare spectacol. Se produce în fiecare săptămână – la Bolintin Vale, acum duminica – și este extrem de animat de fiecare dată. Personajele sunt principale (vânzătorii consacrați), secundare (vânzătorii de conjunctură) și figuranții (cumpărătorii). Cei mai importanți sunt desigur cumpărătorii. Ei intră în scenă cu rolul gata învățat: aleargă prin fața tarabelor, aleg (cred ei !) marfa cea mai bună și mai ieftină și astfel fac jocul producătorilor și negustorilor care-și umplu teșchereaua. În final toată lumea este mulțumită. Spectacolul se încheie, scena se golește. Printre ei și „criticul" de ocazie care consemnează cele văzute și vi le prezintă așa cum le apreciază el, sper că obiectiv.

Târgul este influențat de mai mulți parametri dintre care cel mai important este vremea, de care depinde frecvența cumpărătorilor și desigur, abundența de marfă. Primăvara capricioasă din acest an s-a văzut pe tarabe: trufandale scumpe și întârziate. Iar lipsa legumelor autohtone a fost suplinită din plin de cele din import pe care negustorii le iau din en-gros-uri. Cum lumea trebuie să mănânce, cumpără ce găsește și la prețuri mai mari.

Luna mai 2014: *Invazia răsadurilor*

Marfa cea mai căutată în lunile aprilie și mai a reprezentat-o răsadurile. Oferta a fost foarte mare dar calitatea a lăsat de dorit. Chiar și așa, s-au vândut bine. Unii producători autentici au acuzat că nu și-au vândut la preț corect propriile răsaduri datorită concurenței din partea celor care le-au adus tocmai din Bulgaria, afișându-le ca fiind românești, „de la Vidra". Frumoase erau într-adevăr, tentau, se vindeau la preț bun dar mulți au fost păcăliți pentru că au cerut și cumpărat un soi și a ieșit altul. Plus că erau pentru solar, nu pentru cultura în câmp.

8.06.2014: *Abundență de legume*

O frumoasă zi de sfârșit de primăvară. Târgul plin de legume, fructe și zarzavaturi de sezon. Prețuri mai mult decât convenabile. Cartofii noi, foarte frumoși la maxim 1 leu/kg. Cei mai mici: 0,50 lei/kg. Castraveți: 3 lei/kg. Roșii trufanda: 4-5 lei/kg. Fructele cam scumpe. Cireșe: 6 lei/kg. Căpșuni: 6 lei/kg. La fel caisele. Niciunele nu erau românești (părerea mea) pentru că în acest an ploile au afectat producția autohtonă. Încă se mai vând răsaduri (10 buc./leu). Foarte ieftine. Varza: 1 leu/kg. Așadar, abundență în plin sezon și prețuri pentru orice pungă.

15.06.2014: *Ieftinătate istorică !*

Dacă duminica trecută prețurile mi se păreau mici, astăzi ele au coborât la minimul posibil. Cred că a contribuit la aceasta faptul că producătorii de cartofi de la Brezoaia au început masiv recoltatul iar restul legumelor și zarzavaturilor sunt la vârf de dezvoltare și recoltare. Cartofii: 0,5-0,7 lei/kg (calitate extra !); varza: 0,5 lei/kg; castraveții: 1,5 lei/kg (la jumătate față de acum o săptămână); morcovii: 2 lei/kg; roșiile: 4 lei/kg ș.a.m.d. Să sperăm la recolte bune și prețuri modice.

22.06.2014: *Meteo-sensibilitatea prețurilor*

După o saptămână cu ploi zilnice, vijelii și chiar grindină în multe zone considerate bazine legumicole, prețurile în târg au crescut mult față de duminica trecută. Exemplele sunt edificatoare: castraveți: 2, 5-3 lei/kg; cartofi: 1 leu/kg și s-au epuizat rapid; cireșe: 8 lei/kg (față de 5-6 lei/kg); dovlecei: 2 lei/kg. Doar varza a rămas la acelasi preț (50 de bani/kg) pentru că-i prieste umiditatea.

O constatare care ridică semne de întrebare: pretul reflectă raportul între cerere și ofertă sau este speculă pentru că intermediarii fac prețul și în târg ? Mie mi se pare că da, întrucât marfa scumpă a rămas pe tarabe.

Cartea diplomatului – Mândria de a fi român

St. C.

Expoziția *Cartea diplomatului – Mândria de a fi român*, reunind peste 200 de volume, cărți scrise de diplomați de carieră, precum și de alte personalități cu activitate în domeniul relațiilor internaționale, s-a deschis pe 13 mai la Sala Palatului din București.

Organizată, în perioada 13-17 mai, de AADCR, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe, expoziția a prezentat o multitudine de aspecte ale vieții internaționale, mai ales ale raporturilor României, inclusiv militare, cu alte state, îndeosebi din anii celei de-a doua jumătăți a secolului XX. Acestea sunt semnate de sau sunt dedicate lui Nicolae Titulescu, Lucian Blaga, Mircea Malița, Corneliu Mănescu, Adrian Năstase, Dumitru Mazilu, Neagu Udroiu, Nicolae Mareș, Ion Buzatu.

Potrivit organizatorilor, unele cărți mai pot fi procurate în librării sau la editurile vizate.

Pe durata expoziției, au fost oferite explicații pe probleme de relații internaționale din trecut și actuale.

Clubul de istorie

Ciprian NECȘUȚU

Fără teama de a greși, putem afirma că cea mai importantă manifestare periodică din zona Bolintinului este *Clubul de istorie*, ale cărui ședințe, precum bine se știe, au loc la fiecare două luni, în sâmbăta cea mai apropiată zilei de 15. Ultima ediție, cea din 10 mai 2014, a avut invitați de excepție: Florin Colonaș, Victoria Milescu, Raluca Tudor și Anastasia Weiss.

Ziua a început cu o vizită de prezentare a câtorva locuri istorice din Bolintin și împrejurimi: mormântul lui Bolintineanu, Școala Veche, Muzeul școlii din Stoenești. S-a dorit, de asemenea, vizitarea conacului Drugănescu, însă accesul nu a fost permis din motive pe care nu le-am putut identifica. Oaspeții au rămas cu regretul, noi cu un gust amar...

Ședința propriu zisă a avut loc spre orele amiezii, la ea participând, pe lângă cei amintiți mai înainte: prof. Constantin Bărbuță, prof. Corneliu State, ec. drd. Marian Grigore, Mioara Mănescu, Maria Dorobanțu, prof. Milica Dan, P.C. preot Valeriu Dumitrescu, Ciprian Necșuțu, Alexandra Răduță, prof. Alexandru Biro, prof. Constanța Crudu, ec. Florică Dan, ... și ing. Victor Dorobanțu, col. Nicolae Stoica, Gabriel Stegărescu, Iuliana Lazăr, Cedric Vișa, medicii Casiana și Nicu Niculescu, ing. Ștefan Crudu, Dumitru Dumitrică, Alexandra Firiță, Vasile Grigore.

Tema propusă era în legătură cu vechi familii din zonă, cu intenția de a se aloca un spațiu suficient literaturii și artelor, atâta timp cât erau prezenți scriitorii Victoria Milescu, Alexandra Firiță, Florică Dan și Dumitru Dumitrică, precum și finul cunoscător al fenomenului artistic, apreciatul prieten al *Sud*-ului, domnul Florin Colonaș. Dumnealui, de altfel, pe lângă pertinentele intervenții descriind actualitatea în domeniul artelor, a depănat și frumoase amintiri despre Petre Țuțea și Petre Pandrea.

S-a discutat despre gesturile memorabile în favoarea semenilor, pentru îmbogățirea culturală a acestora, făcute de Virgil Cioflec, familiile Bolintineanu și Poenărescu sau Daniil Cordescu. Domnul colonel Nicolae Stoica a prezentat o serie de artefacte datând din cel de al doilea război mondial, urmat de Cedric Vișa, elev la școala Stoenești, cu mai multe obiecte vechi găsite, la propriu, în podul bunicii. Iuliana Lazăr, elevă la aceeași școală, a prezentat un prețios costum popular, cu o vechime seculară, provenit tocmai de pe plaiurile bucovinene. „Noutăți", mai cu seamă numismatice, ne-a arătat și pasionatul colecționar Gabriel Stegărescu, mai nou dovedindu-se și un foarte norocos „arheolog" prin descoperirea unei monede romane în apropiere de fostul Drum al Baiului. Subsemnatul, Ciprian Necșuțu, a arătat excepționala hartă din 1864, tipărită sub îndrumarea lui Szathmary. „Legenda" ultimelor achiziții de documente fotografice ne-a fost descrisă de doamna Mioara Mănescu și de domnul Ștefan Crudu.

Incitată de anunțatele apariții editoriale ale câtorva din membrii clubului (Alexandra Firiță, Ștefan Crudu, Nicolae Stoica, Gabriel Stegărescu, Vasile Grigore) doamna Raluca Tudor, „curator" al Editurii Rawex Coms, ne-a introdus în universul cărții și al muncii de editură.

Discuțiile interesante și pe alocuri înflăcărate la care s-au angrenat toți participanții, au făcut ca timpul să treacă pe nesimțite, cele trei ceasuri alocate dovedindu-se insuficiente. Mai mult și mai multe la o viitoare ediție a Clubului, programată pentru sâmbătă, 19 iulie 2014. Tema, propusă de Ștefan Crudu: *Colectivizarea în zona Bolintin*. Desigur, fiecare este liber să prezinte ceea are mai interesant, tema nefiind nicicum obligatorie.

Reviste, Reviste...

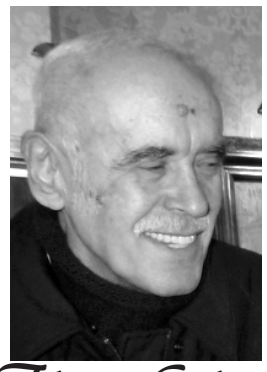
Cititorul de serviciu

Actualitatea literară, nr. 38, anul V, aprilie 2014. (Director: Nicolae Silade; Redactor șef: Remus V. Giorgioni) Ne-au atras atenția *Cărțile arse și focul gheenei* (p. 2), semnat Horia Gârbea și *Carte mică de stat, mare de sfat* (p. 10) de Magda Ursache. O apreciere superlativă și nu numai personală, pentru rubrica susținută de Remus V. Giorgioni: *Lăsați cărțile să vină la mine !* Proză de Augustin Cupșa și Florin Logreșteanu; poezie: Adrian Muntean, George G. Asztaloș, Ștefan Baghiu.

Litere, nr. 5 (170), anul XV, mai 2014. Tudor Cristea în editorialul *Negoțul cu iluzii*, vorbește despre începuturile „democrației" literare. Și despre unele tare ale noastre, iar pe ultima pagină se apleacă asupra controverselor iscate între, să zicem așa, Titu Maiorescu și Gherea sau, mai pe înțeles, între Nicolae Manolescu și gruparea CriticAtac. Articolul merită cu prisosință citit, iar evoluția acestei înfruntări de idei promite să fie pasionantă. Oricum, în privința lui Gherea aș merge pe mâna lui Zeletin. Remarcabil articolul *Titus* (p. 9-11), semnat Henri Zalis: „Subțirel ca un țipar, cu privirea jucăuș-maliție asă, Titus Popovici adera din toată ființa la gustul pentru farsă; literatura, cred, a fost pentru el calea de a-și cultiva oroarea de clișee, natura adânc ironică, revoltată din principiu față de canoane și dogme, saturația de tot ce este platitudine." În paginile 29-30, Lucian Gruia vorbește despre *Emil Lungeanu – Manifestul ludic, formule extreme în critica literară*, după care, pentru desfătare și completare este nevoie să citim *Invitație la o nuntă de cuvinte* (p. 36-37), autor, același „eisteinian" Emil Lungeanu. Mai apoi (p. 92-93), Florentin Popescu ia în cătare, desigur literară, *Dropioiul*, mai cunoscut sub numele de poet – George Theodor Popescu, articol unde amintește și de regretatul redactor șef al *Sud*-ului, africanistul Constantin Carbarău. Vă rugăm să nu scăpați *Stăpânit-au goții Dacia ?* (Manole Neagoe) și *Biblioteca de la Hurez* (Agnes Erich), două valoroase contribuții la „starea de românitate".

România literară, nr. 25, anul XLVI, 13 iunie 2014. Profesorul Mihai Zamfir scrie în *Fata și filozoful* despre aura magică pe care o degajă forța poeziei. Personaje: Nietzsche, Rilke, Gottfried Benn (p. 3). În pagina 5, Mircea Mihăeș scrie despre originile marine ale lui *Ulysses*, descifrând „referințele culturale [...] pe care Joyce i le sugerează, cînd explicit, când implicit, cititorului". Un exercițiu de dexteritate intelectuală. *Absolut nimic despre struguri*, articolul lui Cosmin Ciotloș, se ocupă de controversele stârnite în jurul opiniilor grupării CriticAtac, în acest caz de opoziția dintre Daniel Cristea Enache – Paul Cernat (și nu numai !). „Parcă o conjurație a prostului-gust îi îndeamnă pe regizori să împingă degradarea pînă la treapta complacerii în deriziune. Din acest motiv, spectacolul de care ai parte pe scenele contemporane ascultă de același tipar: actorii se agită bezmetic, parcă stăpîniți de spaima că, dacă stau locului, tavanul sălii le cade în creștet. [...] Concluzia nu e de loc roză: teatrul nu [mai] e dezbatere de idei ci manifestare de energii, și atunci rămîne să te întrebi ce-i de făcut ca energiile să nu fie expresii brute ale unor impulsuri joase: nu prin cizelare intelectuală ?" O judecată apartinând lui Peter Brook, la care aderă autorul acestor rânduri, Sorin Lavric subliniind: „...dar cartea lui Brook nu e o decepție, ci expresia unui verdict: declinul scenei".

Dilema veche, nr. 539, 12-18 iunie 2014. Din nefericire nu am putut trece de „inserția" *Scrisorii deschise către domnul Mihai Sturdza* (Dora Mezdrea) și de amărăciunea că trăim vremuri „impertinente". Săraca cultură instituționalizată ! Mi-aș dori să nu mai întâlnesc asemenea scrieri ipocrite.

Florin Colonaș

O împărăteasă a gustului – *JOSÉPHINE*

Anul trecut, muzeul parizian Marmottan-Monet, organiza o fastuoasă expoziție dedicată surorilor lui Napoleon Bonaparte.

În acest an, 2014, aniversându-se două secole de la abdicarea Împăratului, Franța îi celebrează memoria prin numeroase manifestări dedicate atât lui, cât și familiei.

Între evenimentele importante un loc de seamă îl ocupă expoziția de la Palais Luxembourg, dedicată primei sale soții, Joséphine. Acest gest omagial are loc la două sute de ani de la moartea Joséphinei în castelul de la Malmaison, muzeul organizând o ambițioasă expoziție, cu intenția de a reînnoi imaginea primei Împărătese a francezilor. Realizarea muzeografilor de la Palatul Senatului este cu atât mai remarcabilă prin faptul că în urma strădaniei lor au fost aduse exponate nu numai de la Luvru, dar și de la muzeul Ermitaj de la Sankt Petersburg, de la muzeul londonez Victoria and Albert Museum, ca și din colecțiile regale suedeze.

În numărul mare de piese prezentate publicului, alături de portrete pictate se află documente din marile arhive, mobilier realizat de mari ebeniști din epocă, sculpturi, numeroase piese de artă decorativă din epocă sau antice.

Această bogăție de mărturii alcatuiesc un tablou vivant, un adevărat portret complet, de o mare finețe al unui moment din istorie.

Joséphine a fost eclipsată de marea figură și personalitatea lui Napoleon Bonaparte, pe de o parte datorită studiilor privind respectiva perioadă, în care, normal, Napoleon era figura centrală, ea fiind totalmente neglijată. Norocul ei a fost acela că în ultimele decenii, mijloacele video au readus-o din anonimat în centrul atenției. Filmul și serialele televizate au găsit formula readucerii ei în atenție, iar pe de alta parte realizatorii au avut satisfacția unor frumoase... „rețete" financiare.

O femeie devenită puternică nu numai prin caracterul ei, ci și prin mariajul cu Împăratul, controversată ca orice ființă umană care a avut acces la vârful piramidei sociale, avea să devina la sfârșitul secolului de care tocmai ne-am despărțit, un adevărat simbol al sclavagismului în chiar pământul său natal, în Martinica, teritoriul insular aflat în Atlantic, parte din Antilele Mici, departament francez de peste mări.

Atât de mare a fost oprobiul conaționalilor insulari, încât, în septembrie 1999, statuia care o înfățișa, din capitatala martinicană, a fost decapitată...

Cât de mult a fost implicată viitoarea împărătească în problema sclavagismului este foarte dificil de stabilit. Cert este faptul că provenind dintre plantatori ar fi avut un interes în această direcție, așa cum au toți cei ce au pământuri, păduri sau plantații. Un exemplu modern: în Parlamentul nostru, unde domnește... democrația, mari proprietari de terenuri forestiere și-au votat o lege care le permite defrișări fără limită, așa pentru binele naturii și... al poporului...

Trebuie amintit un amănunt. Sclavia a fost într-o mică măsură abolită înainte de Revoluția Franceză, dar, Martinica aflată în acea perioadă sub dominația engleză nu a beneficiat de aceasta lege. După pacea de la Amiens, Franța a recuperat insula descoperită în 1502 de Cristofor Columb și a creat, desigur, o mare speranță în acest sens, dar care a fost cu totul contrazisă de cruzimea cu care a fost revigorat sclavajul în insula vecină, Guadelupa. Este, însă, puțin probabil ca Joséphine să-l fi influențat pe Bonaparte în decizia aceasta. Napoleon nu obișnuia să dea ascultare soților sale. Erau destui în jurul lui, care aveau interese de grup, de a menține sclavajul din rațiuni de afacere.

Să vedem însă cine este acest personaj feminin cu atât de mare răsunet în istorie.

La 23 iunie 1763, vede lumina zilei la Trois-Ilets (Martinica), Marie-Joseph Rose de Tachar de la Pagerie, viitoarea împărăteasă Joséphine, supranumită „Yéyette". Viitorul ei soț, marele Bonaparte, va veni pe lume pe un alt continent, într-o altă insulă, Corsica, la Ajaccio, șase ani mai târziu.

La zece ani, Joséphine frecventează pensionul „Dames de la Providence", pe insulă, la Fort Royale, unde va rămâne timp de patru ani.

În 1779, la șaisprezece ani, Rose, însoțită de către tatăl său, călătorește în Franța, iar în luna decembrie a aceluiaș an, se va mărita cu François-Marie de Beauharnais, născut și el în Martinica, în localitatea unde Rose urmase pensionul. După doi ani, Rose dă naștere fiului lor Eugéne și după alți doi ani fiicei Hortense Eugénie. După încă o jumătate de an, Rose în urma gâlcevii cu Aléxandre, își ia copiii și se retrage la abația Pauthémont, înainte de a introduce divorțul, după care se va instala la Fontainbleu, la socrul și mătușa sa.

La un an de la divorț Eugéne va fi încredințat tatălui, care-l va înscrie la Colegiul Harcourt, iar la doi ani de la acest moment, Rose se va reîntoarce în Martinica, de unde va reveni pe continent peste doi ani, după moartea tatălui său.

În anul următor fostul său soț va fi ales președintele Adunării Constituante Franceze. Au loc mari agitații politice, urmând războiului declarat Austriei, culminând cu arestarea regelui Ludovic și declararea a doua zi (22 septembrie) a Republicii. În primăvara viitoare, fostul soț va deveni șeful armatei de pe Rhin. O numire venită într-un context politic extrem de agitat: la 21 ianuarie Ludovic al XVI-lea va fi ghilotinat, urmat fiind de Marie-Antoanette la 6 aprilie care va pieri în același mod, dealtfel, ca și Girondinii, executați două săptămâni mai târziu. Anul următor, printr-un decret este suprimat sclavajul din colonii și numai la o lună (4 martie) fostul soț este arestat. După executarea „indulgenților" (Danton, Desmoulins) se va institui Marea Teroare. La 23 iulie, Aléxandre este executat, iar fosta soție, care fusese și ea întemnițată, va fi eliberată două săptamâni mai târziu.

Metoda clasică, a arestării familiei, pe care am trăit-o și noi în anii dictaturii clasei muncitoare, își are vechi rădăcini...

Anul ce vine, conferă Rosei dreptul de tutore asupra celor doi copii, iar în toamnă îl va cunoaste pe *corsicanul*, care la nici două săptămâni (16 octombrie) va răsturna Directoratul, pentru ca la 9 martie, anul următor (1796) să devină soția tânărului general Bonaparte care la 27 de ani va fi numit comandantul-șef al armatei Italiei, cu care prilej îl va însoți în campania italiană și va deveni pentru el Joséphine.

Bonaparte a ajuns general la vârstă mai mică decât cei trei tineri comuniști ridicați la rangul de general pentru faptele lor de bravură ideologică pe șantierele tineretului de la Bumbești-Livezeni, Agnita-Botorca și Salva Vișeu. Cei trei aveau în jur de 28 de ani și se numeau Nicolae Ceaușescu, Virgil Trofin și Cornel Fulger. În același timp, marii generali ai României zăceau în temnițe...

Prin tratatul de la Campoformio se pune capăt primei coaliții și a războiului din Italia. În ianuarie 1798, Joséphine împreună cu Bonaparte, va vizita castelul de la Malmaison cu gândul de a-l cumpăra. În martie, vor cumpăra Hôtel din Rue de la Victoire, iar după o lună și jumătate, în mai, armata Egiptului condusă de Napoleon, va pleca de la Toulon în campania africană.

În timp ce soțul se afla în campania africană, în Egipt, soția cumpără cu 225.000 de franci (aur, de bună seamă) castelul de la Malmaison, pe care-l și locuiește în lunile următoare.

O mică remarcă – am avut și noi, în București, pe Calea Plevnei un edificiu cu acest nume care tradează o *casă a răului*. Înainte de război, închisoare militară, devenită după 1944 loc de anchete inchizitoriale și detenție pentru deținuții politici, reprezentanți ai partidelor istorice, socotite burgheze de către „democrația" impusă de Kremlin.

Istoria merge înainte. Fiica, Hortense se mărită în 3 ianuarie 1802 cu Louis Bonaparte, nici unul, nici altul decât cel de-al treilea frate al lui Napoleon. În ianuarie se va naște Napoleon Charles.

În august Napoleon fusese numit consul pe viață. Anul următor, proaspătul investit vinde pe 80 de milioane de franci, teritoriul american al Louisianei.

În 1804, la 1 decembrie, are loc căsătoria religioasă dintre Napoleon și Joséphine la Tuilleries, în prezența Papei Pius al VII-lea, iar a doaua zi încoronarea Joséphinei la Nôtre Dame. Cu toată această agenda febrilă, Napoleon își va găsi timp să promulge *Codul Civil*, numit *Codul Napoleonian*.

În 1805, Joséphine devine din nou bunică, prin nasterea celui de al doilea fiu al fetei – Napoleon Louis, botezat de Papa Pius al VII-lea.

La mijloc de ianuarie 1806, este rândul lui Eugéne să se însoare cu fata viitorului rege al Bavariei – Maximilian I Iosif. Seria succeselor familiei Bonaparte se țin lanț. În martie, Joseph Bonaparte devine rege de Neapole, pentru ca în iunie, Louis Bonaparte sa devină suveran al Regatului Olandei.

În 1807, se naște prima fiica a lui Eugéne, viitoarea regină a Suediei. Anul 1808 este și el bogat în nașteri. La 20 aprilie, cel de al treilea fiu al Hortensiei, Charles Louis Napoleon, se naste la Tuilleries. El va deveni Napoleon al III-lea, preieten al Țărilor Române, sprijinitor al Independenței acestora. În acelas an Eugénie, a doua fiică a lui Eugéne se naște la Milano, cea care va deveni prințesa de Hohenzollern-Sigmaringen.

Anul următor, la 30 noiembrie, Napoleon o anunță pe Joséphine de iminența divorțului pentru că vrea un moștenitor, lucru care se întâmplă în 1811, în urma căsătoriei cu Marie-Louise de Austria. Fiul său, François Charles Joseph Napoleon Bonaparte, rege al Romei, supranumit *L'Aiglon* (*Vulturașul* – Edmond Rostand scriind o dramă cu titlu omonim), va avea o viață scurtă, 21 de ani, contactând o tuberculoză.

(continuare în pag.16)

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

O ÎMPĂRĂTEASĂ A GUSTULUI – *JOSÉPHINE*

(urmare din pagina 15)

În 1812, Joséphine devine din nou bunică. Eugéne are o nouă fiică, Amélie care va deveni împărăteasă a Braziliei. În 1814, după ce-l primește la Malmaison pe țarl Rusiei, Alexandru I, la puțin timp după aceea contractează o pneumonie care îi va fi fatală Joséphinei.

Alexandru I-ul, după bunul obicei de la curte, va pleca cu 38 de tablouri și 4 sculpturi semnate de Canova, care vor lua, peste doi ani drumul Ermitajului. Unele dintre acestea s-au întors în actuala expoziție.

A doua zi după divorț Napoleon i-a cedat Malmaison-ul, de care Joséphine se atașase într-un mod cu totul special, deși avea de asemenea castelul de la Navarre, din apropiere de Evreux. Castelul Malmaison a reprezentat marea sa dragoste. Aici, iubirea sa pentru natură, deopotrivă pentru flori și păsări a avut o ascensiune perpetuă. Pasiunea pentru amenajarea grădinilor, dragostea pentru colecțiile sale combinată cu minunatul mod de a-și trăi viața, iată principalele direcții ale talentului său.

Spre deosebire de Maria Antoaneta care nu permitea accesul la Trianon, castelana de aici era încântată sa primească vizite în Eden-ul pe care-l adula. Băștinașa martinicană, provenită dintre plantatorii din Antilele Mici, fără o educație dintre cele mai elevate, era totuși o persoană fermecătoare, despre care se spunea că avea o grație a mișcărilor, o dulceață a privirii și o voce încântătoare.

Împărăteasa Joséphine în parcul Malmaison, 1805 (Nisa, Muzeul Massena)

Într-o scrisoare adresată fiului său Eugéne în 1813, scria: „Viața pe care o duc este mereu aceeași, nu mă ocup decât de galeria mea și de plantele mele”.

Acompaniată de o mică curte, făcând naveta între Malmaison și Navarre și în egală măsură la Elysée, pe care Napoleon îl va revendica nu însă fără a-i ceda galeria de tablouri și un alt palat la Lacken, în nordul Bruxelles-ului, în care nu va locui însă niciodată.

Parcul de la Malmaison, un vis a ceea ce se poate realiza, pe care Joséphine l-a schimbat continuu după capriciile ei, sacrificând câteva echipe de arhitecți-peisagiști, care vor construi fie galeria, fie sera încalzită, fie schimbând cursurile de apă, arhitectura fântânilor, aranjarea aleilor și a combinațiilor florale.

Unul dintre arhitecții grădinii, Fontaine, nota în 1802 că „Madame Bonaparte vrea fără măsură și fără limite să strângă toate bogățiile pe care arta le poate produce”.

În anul dispariției sale, Împărăteasa expunea în adoratul Malmaison, 325 de tablouri, la care se adaugă un număr apreciabil de guașe și desene. În afara acestora, o colecție de 250 de vase descoperite în Marea Grecie. Cele două mari colecții nu eclipsau seria de sculpturi, dintre care cele în marmură, patru semnate de Canova care vor lua drumul Ermitajului, ca și nenumărate alte piese în alabastru sau porfir, antice sau moderne, mozaicuri sau marchetărie în marmură și pietre scumpe.

Galeria spațioasă, lungă de 35 de metri și largă de zece metri, aflată în prelungirea salonului de muzică, având o boltă în linii care fac trecerea de la un plan la altul, cu trei turnulețe care asigurau lumina din plafon și cu o podea din lemn prețios, era pentru ea o mare fală. În colecția sa erau tablouri de Fleury Ruchard, Claudio Coello, Alonso Cano, Ribera si mulți alți pictori italieni, spanioli, partea leului, desigur, având-o francezii Le Lorrain, Stella, Ph. de la Champaigne.

Pasionată de sculptura epocii, Împărăteasa i-a comandat lui Canova o lucrare cu cele trei grații care a fost finisată după moartea ei și a fost dată de fiul ei Eugéne, la München. Punctul forte al colecției de sculptură a fost însă lucrările antichității, între care multe piese egiptene, dintre care se distinge o camee cu chipul unei alte femei celebre, Cleopatra, ca și așa numita camee Gonzague, data tot lui Alexandru I. Cameea are două profiluri de bărbați, Ptolemeu al II-lea și Arsinoe – și are 15,7 cm înălțime. Diferite piese de mobilier, armuri și mozaicuri întregeau atmosfera elevată a galeriei.

A fost normal ca fiind amatoare de tablouri și sculptură, *Madam* să aibă și o atracție specială pentru obiectele decorative. Astfel, prima piesă de excepție pe care a primit-o a fost o captură de război, o placă cu o alegorie de ape, cu decor de scoici și de plante marine pe un fond de lapis-lazuli, lucrată la Florența în 1765 și ajunsa la Paris în 1799.

Papa a oferit Primului Consul, în 1802 alte doua opere: un șemineu și trei panouri de mozaicuri în manieră pompeiană.

Împărăteasa era, totodată și o protectoare a artiștilor. Spre exemplu, italianul Francesco Belloni, artistul format în atelierele Vaticanului a sosit în 1796 în Franța. S-a apucat sa lucreze, tăind placa despre care aminteam mai sus, dându-i o formă rectangulară, după care frații Iacob au transformat-o într-o elegantă masă, confecționându-i picioarele din lemn de mahon ornat cu elemente din bronz.

La atâtea frumuseți de care era înconjurată, nu putea lipsi mobilierul de cel mai fin rafinament. Este ilustrativ un fapt petrecut când lui Bonaparte i se prezentau notele de plată la comenzile pe care Joséphine le făcea dezinvoltă și căreia nimic nu-i părea prea scump, în dorința de atrăi într-o ambianță luxuriantă: „Ce furie m-a cuprins, indignarea mea este umorul meu negru, când mi s-au prezentat sumele pentru mobilele salonului, care nu aveau nimic extraordinar și care urcau până la enorma sumă de 120.000 de franci”.

Prin moștenirea culturală și educația sa, Joséphine avea un cult al artescului. Datorită arhitecților și ebeniștilor, îmbinarea între antic și arabesc s-a putut realiza într-o legătura artistică de calitate, așa cum se poate constata din prima clipă la acel „secretaire în formă de arc de triumf”.

Cum pentru mobile se utilizează și țesături, Joséphine inspirată de budoarul turcesc al Mariei-Antoinette de la Fontainbleu, și-a acoperit fotoliile cu o catifea de o modernitate ambițioasă, lamé aurie cu stele.

Dar nu numai interiorul castelului o interesa pe *Madam*, ci și exteriorul clădirii, tot ceea ce-l înconjura. Era o adevărată regină care-și punea în operă veritabila dragoste pentru plante, animale și aspirațiile romantice. Sprijinită de colaboratori de prima mână, oameni zeloși, savanți, grădinari și artiști, ea s-a impus de-a lungul anilor ca o botanistă pricepută și o bună cunoscătoare a artei peisagistice a grădinilor. Își dorea în grădină cele mai frumoase plante. În 1802, îi scria mamei sale: „Trimiteți-mi toate grăunțele și fructele din America: cartofi, banane, portocale, mango sau manghier, tot ce puteți ca fruncte sau sământă”. Totodată își ruga mama să-i trimită de la Trois-Ilets cele mai noi specimene exotice, pe care avea plăcerea să le plaseze între obiectele de artă antice, mobilele cele mai luxoase sau tablourile cele mai de preț. Era competentă în materie de botanică și era ascultata cu interes chiar de cei cu preocupări savante în domeniu.

Serre-papier

Era necăjită de arhitecții săi ce construiau alei drepte, cu copaci de o parte și de alta și spunea că este un barbarism al grădinăritului. Dorea un spațiu în manieră engleză, de aceea va renunțala serviciile arhitecților francezi și va aduce un insular.

Pasiunea sa se îndrepta spre știință, de aceea va profita de campaniile napoleonice, cerându-le expediționarilor să-i aducă plante de tot felul. Va merge până acolo, încât a finanțat o expediție a unui tânăr botanist scoțian până la Capul Bunei Speranțe, beneficiind din plin de descoperirile acestuia.

În 1803, începe construcția serei, care va fi încheiată doi ani mai târziu. O monumetală construcție de cincizeci de metri lungime și lată de douăzeci și nouă. O premieră absolută. Niciodata nu a fost realizată o asemenea suprafață vitrată. Construcția era încălzită de douăsprezece sobe din fontă, alimentate cu cărbuni. Aici, în această climă permanent controlată vor fi adapstiți clerodendroni, palmieri, magnolieri americani înalți, liliacee, magnolii. Pasiunea ei pentru științele naturii și pentru botanică în mod special, i-a adus și răsplata denumirii unor specii cu numele ei: *Amarilis Joséphini*, *Josephinia Imperatrices*.

În afara pasiunii pentru plante va avea o mare pasiune și pentru animale, care se va concretiza începând din 1800, printr-o menajerie în care vor fi canguri, lama, cerbi, casuari, lebede negre, papagali (găzduiți în vestibulul palatului).

La toate acestea se mai adaugă o fazanerie, o văcărie cu exemplare elveține și o crescătorie de oi spaniole, de toate acestea ocupându-se un numeros și priceput personal.

Mereu nemulțumită de arhitecții săi, Joséphine îl angajează în 1805 pe Louis-Martin Berthand, un veritabil *alter-ego*, dispus să deseneze grădina ideala, care să răspundă ideilor romantice ale stăpânei. Reconfigurând plantațiile, deschide perspectiva, se creeaza grote, multe altele vin să modifice planul grădinii și să aducă mulțumire pentru *Madam*. Mândră de opera ei, uimea invitații și obișnuia să trimită coșuri cu fructe suveranilor europeni, în special fructe de la cei trei sute de ananași. Există chiar o lucrare, *Descrierea plantelor rare cultivate la Malmaison și Navarre*, ilustrată de Redouté. A existat, de asemenea, o lucrare în opt volume dedicată *Lyliaceelor*, realizată de acelas autor care va căpăta chiar titlul de „pictor al florilor Împărătesei”. Prețioasele planșe cu suavele exemplare rare, au fost preluate în parte de celebrele manufacturi de porțelan de la Sèvres, care le-au imortalizat pe farfuriile și operele de artă produse acolo.

Farmecul grădinii Malmaison-ului o captiva pe Joséphine, încât după divorț ea se va ocupa de mărirea domeniului, aducându-

l la 726 de hectare.

După obișnuita toaletă de dimineață, care dura multe ore, obișnuia să ia micul dejun la orele unsprezece, de multe ori în aer liber. Urma o promenadă, cu o privire foarte atentă a tot ce o înconjura, examinând cu minuțiozitate și stamunele unor plante, purtând discuții extrem de competente pe teme botanice, vizitând frecvent sera încălzită de care era foarte mândră, discutând cu artiștii aleși cu mare grijă pentru a imortaliza pe planșe nu numai parcul și castelul, dar și plantele și viețuitoarele sale. De multe ori poposea și la menajerie, interesându-se despre mersul lucrurilor.

I-au plăcut și călătoriile, fie ele din obligație sau de plăcere și din toate a știut sa culeagă nu numai informație, dar și sa cultive relații, pe care le-a utilizat cu bună știință.

Ca orice femeie, aflata la un asemenea nivel, a iubit și luxul vestimentar. Era desigur o vie concurență cu surorile și cumnatele Împaratului, dar și cu alte Doamne din vechea nobilime franceză, care o aveau în orice clipă în colimator, din toate punctele de vedere.

Poseda o colecție de bijuterii evaluată la acel moment la trei milioane de franci, și în expoziția de la sediul Senatului, din grădina Luxemburg, există câteva costumații de mare ținută, cu broderii, șaluri de caşmir, pene care îi plăceau la nebunie, asortate cu un sortiment de bijuterii din care făceau parte diamante, perle, rubine, smaralde, apalul, turcoaze, safirele și mai ales cameele.

Într-o vitrină cubică, enormă, este expusă o rochie de mare ținută, împodobită cu cele mai rafinate elemente enumerate mai sus, alături de o pereche de botine, ele însele veritabile opere ale maeștrilor pantofari, care se remarcă nu numai prin finețea și *designul* (sic !) ca să ne exprimăm printr-un termen din zilele noastre, dar și prin elegața cu care a fost rezolvat modul de închidere a respectivei încălțări.

În paralel cu expoziția de la Palatul Luxemburg, chiar la Malmaison, există o expoziție în care se află alte cincizeci de piese care ilustrează viața și preocupările pentru flori și natură a celei ce a fost „dulcea și incomparabila Joséphine”.

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacție: Ștefan Crudu (secretar de redacție), Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Dumitru Dumitrică, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Ciprian Necșuțu, Gabriel Stegărescu
www.revistasud.ro

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREȚ 5 lei

Concepție grafică: Raluca Tudor
RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Oscar Print

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.